

Sumaišytos kortos

Kiek galima pasitikėti Andropovu?

Vytautas Meškauskas

Pasmarkėjusios šiame krašte diskusijos apie atominio karo grėsmę netikėtai buvo nušviestos iš nelauktos pusės - iš pasikėsimo prieš popiežių užkulisių.

Kaip žinia, naujo akstino tom diskusijom davė ruošiamas JAV katalikų vyskupų ganytojiškas laiškas, kuriame pasmerkami atominiai ginklai iš viso. Mes apie tai jau rašėme spalio 21 d. numeryje: 'Atomis klausimas - vyskupai ir KGB vienoje pusėje', kadangi tas laiškas labai parankus sovietinei propagandai kuriai vadovauja KGB Aktyvių Priemonių departamentas. Toks supuolimas nereikia, kad tas laiškas būtų kaip nors KGB įtaigotas. Jei pasaulis iš tikro žengia į tikrą pražūtį nuo savo paties išrastų bombų - tokia situacija reikalinga rimtų svarstybių.

Be abejo tokie baisūs ginklai reikalauja pasmerkimo, tačiau praktiškai tik jie išlaikė pasaulinę taiką per paskutinius 43 metus. Tiesa, jie nesulaikė vadinamųjų mažesnių karų, bet vertė bent abi super valstybes susilaikyti nuo tokių veiksmų, kurie galėtų išsivystyti į atominį karą. Jie buvo tikra palaima JAV, nes joms nereikėjo susilyginti su sovietais konvencionalių ginklų srityje, kas pareikalautų nepalyginamai daugiau lėšų ginklavinimuisi ir karių skaičiaus didinimui, negu strateginiai atominiai ginklai.

Iki šiol buvusi JAV persvara strateginiuose ginkluose - pamirštant sovietų persvarą konvencionalių ir karių skaičium - problema apšvieta netikra šviesa, kalte mesdama ant JAV. Girdi, sovietai nori tik išlaikyti balansą! Ir taip žiūrint užmirštos komunistinės dogmos, sovietų agresija pirmajai progai ir jų pokario sutarčių - nuo Jaltos iki Helsinkio - nesilaikymas.

Mes jau nekartą citavome Bismarkui priskiriamą posakį, kad pats Dievas globoja kūdi-

kius, girtuoklius ir JAV. Man atrodo, kad gavome naują šio reiškinio įrodymą.

Kaip žinia, Romos kalėjimo vienutėje laikomas pasikėsintojas prieš popiežių. Toks kalinimo būdas pasikėsintoją Agcą iki šiol išgelbėjo nuo tikros mirties, nes - jei jis turėjo kokių sėbrų - jų interesai reikalavo jį pašalinti iš gyvųjų tarpo. Tai suvokdami italų saugumiečiai išpėjo pasikėsintoją, kad dėl didelių išlaidų Italija nepajėgsianti jį laikyti vienutėje visai izoliuotą nuo kitų kalinių ir sargų, nebent jis duotų kokių įrodymų, kad jam gresia pavojus. Agca pradėjo, kaip sakoma, 'dainuoti'. Paaikėjo vadinamas 'bulgariskas sąryšis', įrodas, kad Agcai talkininkavo Bulgarijos saugumas, kuris yra kontroliuojamas KGB ir tuo pačiu apie samokslą planavimą turėjo žinoti ir KGB viršininkas draugas Andropovas.

Lapkričio 9-tą dieną, dar prieš Brežnevo mirtį, Italijos vidaus reikalų ministeris Virginio Rogoni priėmė CIA Romos stoties v-ko padėjėją ir vieną senato žvalgybos priežiūros komiteto pareigūną, kurie norėjo sužinoti iš pirmų šaltinių, kokius įrodymus italai turi šioje byloje. Visa tai, ką mes čia anksčiau paminėjome, amerikiečiui žvalgybininkui neatrodė pakankama, kad apie tai viešai kalbėti. Taip teigia N.Y. Times kolumnistas William Safire.

Tokiu būdu italai atsidūrė keblioje situacijoje. Jie sugadino savo santykius ne tik su Bulgarija, bet ir visu Rytų bloku su Sovietija priešakyje, tačiau Washingtono administracija ir didžioji Amerikos spauda, atrodo, tuo yra nepatenkinta. Girdi, motyvas dar nėra nusikaltimo įrodymas. O Reader's Digest ir NBC, kurie visą aferą išsamiau nušvietė, čia nelaikomi 'tona duodančiais'. Samprotaujama, kad -

(Nukelta į 2 psl.)



Juozo Zikaro skulptūra "Knygnešys"

AUŠROS METŲ IPAREIGOJIMAI

Knygnešys. Kelyje į teisę ir laisvę. Ryžte sustingęs judesys. Aštrus žvilgsnis į miglotą ateitį. Nesvyruojančia ranka laikoma našta ant pečių maža savo tūriu, turinyje - nenugalima. Ir ... besąlyginiai viena kryptis tikrai ...

Aušros metai! Simboliniai buvo tuo vardu pakrikštyti 1983-tieji, naujai ateinantys metai, seniesiems dar neužvertus paskutiniųjų lapų. Ir turbūt retai kad taip prideramai!

Simtmečiui praėjus - idėja tebėra gyvybiniai svarbi ir aktuali savo naujose formose. Tačiau ipareigojanti daugiau negu anąkart, kai tikėdami į Laimės Žiburį - laisvę tėvynei ir tautai - aušrininkai ir laisvės kovotojai siekė jo nesaugodami savęs, neklausdami kainos. Jų vizijos, ryžto ir pasiaukojimo dovana mums - dvidešimtmetis laisvos, nepriklausomos Lietuvos. Ir ipareigojimas kartu - tęsti jų darbą toliau, nepaleidžiant iš akių Laimės Žiburio ...

Naujųjų Metų atverčiami gyvenimo knygos lapai nėra tušti mums. Paveldėta pareiga - šalia šiandien taip plačiai skelbiamų žmogaus teisių - už deda mums dvigubą atsakomybę nepasilikti žmogumi sau. Turime kur kas geresnes sąlygas negu kas kitas išvystyti savo pajėgumą iki maksimumo, jeigu tikrai norėtume atsakyti asmeniškumą. Ir koordinuotume savo pareigas. Ir saugotume vienas kitą ...

Priekyje stovį turi teisę rinktis: žaisti 'iškabomis' ir pje-destalų statymą sau, ar - sistematingai, bendromis jėgomis užtikrinti vilties išlaikymą ir darbo testinumą.

Pasirinkimo teisę turime kiekvienas - plaukti pasroviui, ar - atiduoti savo įnašą, koks jis bebūtų, sąmoningai, be kompromisų. Nuo tyliosios daugumos pareis - jei pareiga tikėsime visi - kiek sėkmingas ir tiesus vadovaujančiųjų darbas bus.

AUSRA negalėjo girtis tur-

tais, nei gausumu talkos. Nesipuošę diplomais ir durys į pasaulį atsidarė nelengvai. Tačiau - jie tikėjo savo idėja pamiršdami save, nesivadindami didvyriais ...

Knygnešys ... besąlyginiai viena kryptis tikrai ...

Ką rašysime mes į 1983-jų metų gyvenimo knygos lapus čionai? ...

SVEIKINO LIETUVOS ATSTOVĄ

Kalėdų švenčių ir Naujųjų 1983 Metų proga Prezidentas ir ponias Reagan, Viceprezidentas ir ponias Bush, Valstybės Sekretorius ir ponias Shultz, JAV Protokolo šefė ir ponas Roosevelt, Washingtono meras ir ponias Barry, eilė senatorių ir kongresmenų su žmonomis atsiuntė sveikinius Lietuvos atstovui ir poniam O. Bačkieniui, kurie taip pat pasiuntė sveikinius.



Po atominio karo...

Bill De Ore/The Dallas Morning News/Special Features



SAVAITINĖ POLITIKOS *Apžvalga*

Dar apie pasikėsimo aidus. - Arkiv. Glemp gailisi padėjęs valdžiai. - Atominiai pokalbiai. - Izraelio-Libano derybos.

Grįžtant prie pasikėsimo prieš popiežių ... N.Y. Times diplomatinis korespondentas Bernard Gwertzman, lydėjęs Valstybės Sekretorių Shultz kelionėje po Europos sostines, rašo, kad toji afera buvo aptarta su pačiu popiežium gruodžio 13 d., o taip pat ir su Italijos užsienio reikalų ministru Colombo. Po pasikalbėjimo Colombo paskelbė bendrą komunikatą su Shultz, kad 'mes su dideliu rūpesčiu sekame situacijos keitimąsi', tačiau dabar turimi duomenys nėra galutini ir ne viskas dar yra patikrinta.

Tam tikrų abejonių kelia Italijos politinių partijų intencijos. Atviriausiai Bulgarija, o per ją ir Sovietiją su Andropovu priešakyje, kaltina Italijos socialistai, norėdami sukompromituoti savo didžiausius varžovus darbininkijos tarpe - komunistus. Jie net kaltina savo partnerius koalicijoje krikdemus noru daug ką nuslėpti, kad nesugadintų santykių su sovietais.

Kaip žinia, tas gegužės 31 d. pasikėsimas prieš popiežių jau buvo baigiamas užmiršti, kai lapkričio 25 d. Teismo Tarytojas Ilario Martella isakė suimti Bulgarijos orinės linijos atstovą Romoje, tūlą Ivanov Antonov. Be to, Martella užvedė bylą dar dviem Bulgarijos diplomatams, kurie iš Italijos buvo jau anksčiau atšaukti: būtent, karinio atache padėjėjui mjr. Vasilev ir ambasados finansų skyriaus vedėjui Aivazov. Netrukus po to įvykusiose seimo diskusijose i atstovų paklausimus atsakinėjo net keturi ministrai. Krašto Apsaugos ministras Lagorio, socialistas, net apkaltino Sovietiją, jos vardu nepavadinę, 'karo veiksmu'. Tos diskusijos tačiau neatskleidė naujų duomenų, kurių spauda nebuvo paskelbusi anksčiau.

N.Y. Times Romos korespondentas H. Kamm ketvirtadienį taip sutraukė, kas jau žinoma, arba turima pagrindo slėpti. Pora turkų - Celink ir Celenk - kurie turi gerus ryšius su Bulgarijos saugumu ir faktinai ten gyvena, suvedė kaž kokių būdu iš Turkijos kalėjimo pabėgusi Agca su aukščiau minėtais Antonovu, Aivazovu ir Vasilevu, kurie jam pasiūlė - Agcos liudijimu - tris milijonus vokiečių DM už popiežiaus nužudymą. Prieš tai

kelis mėnesius Agca su bulgarų pasu važinėjo po Vakarų Europą ir tik dvi savaites prieš pasikėsimą jam buvo įsakytą važiuoti į Romą. Įrodymui, kad jis sako tiesą, Agca indentifikavo tuos tris bulgarus iš jam patiektų 56 fotografijų. Kol kas suimtam Antonovui - kuris, aišku, viską neigia - kaltinimo aktas dar nesurašytas. Savaimė aišku, kad ir Bulgarijos valdžia neriasi iš kailio, kad viską paneigus. Vienas iš jos argumentų yra tas, kad jei Antonovas iš tikro būtų kaip nors įveltas, jis jau seniai būtų atšauktas, o ne paliktas savo vietoje.

Cia norisi pastebėti, kad bendrai imant bulgarų saugumas nėra aukštai vertinamas. Vakaruose daugiau šnipinėja Čekoslovakijos ir Rytų Vokietijos saugumų agentai. Tačiau Bulgarijos saugumo auka laikomas žurnalistas Georgi Markov, kuris dirbo BBC ir Radio Free Europe. Jis buvo nužudytas iš skėčio rankenos rutuliuko, segtuko galvutės didumo. Dar prieš tai, panašiai buvo kėsintasi prieš kitą bulgarų žurnalistą Kostov, kuris išsigelbėjo nuo mirties tik todėl, kad buvo labai storu megstiniu apsilvilkęs. Bulgarų saugumas taip pat žinomas bendravimu su opiumo šmugeliu iš Turkijos į Vakarų Europą.

Kartu primintina, kad dar vasario mėn. buvo suimtas Italijos darbo unijų veikėjas Luigi Scricciolo ir apkaltintas šnipinėjimu ... bulgarams. Savo keliu Scricciolo palaikė glaudžius ryšius su Lenkijos Solidarumo organizacija ir tvarkė Walesos viešnagę Italijoje, kur - spėja laikraščiai - jis turėjo būti nužudytas. Ir Scricciolo indentifikavo tuos tris bulgarus kaip savo kontaktus.

Tuo tarpu iš Lenkijos pranešama, kad primas arkivyskupas Jozef Glemp yra nusivylęs savo bendravimu per paskutinius porą mėnesių su Jeruzalskio vyriausybe. Laimėjo tik toji vyriausybė, be didesnių riausių susitvarkiusi su karo stovio panaikinimu, pakeičiant jį kitomis, bet nemažiau grįžtomis įstatymėmis priemonėmis. Glempui buvo pažadėta, kad popiežius

Lenkijoje galės atsilankyti birželio 18 d., bet paskutinėmis dienomis sovietų spaudoje pasirodė labai smarkūs kaltinimai popiežiui, kurių šviesoje popiežiaus vizitas lieka abejotinas.

Dalis Lenkijos vyskupų, kurie jau seniau nebuvo patenkinti Glempo 'minkštumu', dabar susilaiko nuo jo kritikos, kad vyriausybei neduoti progos hierarchiją suskaldyti.

Sausio 27 d. Zenevoje turi būti atnaujinti Sovietų-JAV pasitarimai dėl vidutinės distancijos raketų laikymo Europoje. Kaip jau rašėme, paskutinis sovietų pasiūlymas, pasirodęs N.Y. Times, o vėliau paties Andropovo viešai pakartotas, norėtų, kad sovietai laikytų tiek savo naujų SS-20 raketų, kiek jų turi britai ir prancūzai kartu suėjus. Tokį pasiūlymą tuoju pat atmetė tiek prancūzai, tiek ir britai, nes jų atominės jėgos nepriklauso NATO ir - jei net ir priklausytų - vargiai galėtų atbaidyti sovietus nuo jų užmačių. Amerikos delegatai tuose pasitarimuose privačiai pareiškė vilties, kad sovietai bus linkę į koki nors kompromisą ir iki metų galo bus galima kaip nors susitarti.

Tuo tarpu tarp Izraelio ir Libano prasidėjo pasitarimai dėl Izraelio kariuomenės atšaukimo iš Libano ir taikos sutarties pasirašymo. Izraelis reikalauja, kad pirmiau būtų atitraukta Sirijos kariuomenė ir dar likę Libane PLO daliniai, o be to, kad jiems būtų leista sekti, kad Pietų Libane vėl nesusimestų palestiniečių partizanai. Izraelis taip pat reikalavo, kad derybos vyktų Jeruzalėje, su kuo Libanas jokiu būdu nesutiko, kad nesuptykintų kitų arabų.

Iki šiol Izraelio invazija į Libaną kainavo per 1.2 bilijonus dolerių. Jis planuoja savo kariuomenę ten laikyti bent iki vasario pabaigos.

BAKER-European

to make fine line of fancy cookies & cakes for retail bakery chain. Solid exp. in making these products a must. Brand new production facility. Must have transportation; good salary, good benefits. Call 212-993-5600 weekdays 9-5 p.m., ask for STUART. (50-3)

■ Iš kitos pusės

Pereitas gruodis buvo spaudos mėnuo, bent pagal Bendruomenės 'ukazą'. Kiek iš jo buvo naudos mūsų laikraščiams, klausimas liks neatsakytas. Ciniškai žiūrint atrodo, kad spaudai būtų daugiau naudos, jei raginimai ją paremti būtų apmokėti kaip skelbimai.

Dar lapkričio 23 d. DRAUGAS, artėjančio to mėnesio proga, paskelbė FAKTUS IR IŠVADAS apie mūsų spaudos ateitį. To vedamojo autorius į spaudą pažiūrėjo iš ekonomiškio taško. Girdi:

"Kas gi lemia laikraščio išsilaikymą? Prieš atsakydami į šį specifinį klausimą, pasižiūrėkime į bendresnįjį: kas gi iš viso lemia bet kurios prekės (ar paslaugos) išsilaikymą?"

Atsakymą į tą klausimą jis siūlo tokį, kad prekė daugiau nebegaminama, kai nėra jai paklausos. O laikraštis vis dėlto yra prekė, nes kitaip jis nebūtų pardavinėjamas, bet veltui dalinamas.

Gal toks apibūdinimas daugiau ar mažiau tinka visai laisvojo pasaulio spaudai, bet mes šioje srityje dar nesame pasiekę tokio laipsnio, jei neskaityti trumpo laikotarpio DP stovyklose, kur leidimai laikraštį leisti buvo duodami asmenimis, o ne organizacijoms. Aplamai imant, pas mus į spaudą vis žiūrima kaip į propagandos priemonę kuriai nors religinei, šiaip ideologinei ar politinei grupei. Už tat pas mus ir prisisteigę palyginti tiek daug laikraščių. Kokia save gerbianči partija gali išsiversti be savo spaudos organo?

Kad taip yra, galima spręsti iš to paties vedamojo:

"...kai kurių laikraščių leidybą reikia stambiomis sumomis iš šalies subsidijuoti (kaip tai daro tėvai marijonai "Draugo" atžvilgiu)."

Tai perskaičius pirmiausia kyla klausimas, kodėl tėvai marijonai paskutiniame pusl. nepaskelbiami 'garbės prenumeratoriais' ar 'rėmėjais', kaip kiti paprasti mirtin-gieji. Bet galvojus, žinoma, gali suprasti, kad pats savęs negali remti. Ir net kyla nuodėminga mintis, kad gal tai tik sąskaitybės žaidimas. Išlaidos redakcijai padengiamos pajamom iš spaustuvės. Pagaliau, kaip ten būtų, kam vienuolynui leisti pasaulietišką laikraštį, jei jis duoda tik materialius nuostolius?

Pasaulėžiūros dominavimas spaudoje kliudė žurnalistų kastos išsivystimui, nes laikraščiai su mažomis išimtimis neieškojo talento, bet vienminčių. Tuo tarpu tikras žurnalizmas neįmanomas be laisvės.

Prieš 40 metų į šį kraštą atvažiavus, čia rasti lietuviški laikraščiai nepatenkino naujos imigrantų bangos, bet jai baigiant ištirpti, spaudos išsilaikymas reikalauja tų metodų, kuriais naudojosi Tysliava, Vaidila, Karpis. Žurnalizmas pas mus vis dar ne profesija, bet pašaukimas. Kiek poetų praturtėjo iš poezijos? Bet jie vis dar kuria, nes kitaip negali. (vm)

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYŠ MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.

1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: 476-2345

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Sumaišytos kortos...

(Atkelta iš 1 ps1.)

kaip ten bebūtų - Andropovas dabar stovi sovietų priešakyje ir su juo reikia tartis dėl ... atominio nusiginklavimo.

Bet nusiginklavimas reikalauja pasitikėjimo. Mūsų atveju -- žmogumi, kuris 'palaimino' pasikėsimą prieš popiežių. Jei čia negalima ižiūrėti Dievo piršto, kur jį kitur pamatysi?

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKI

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

VIS DAUGIAU KALBAMA APIE LIETUVĄ

Lietuvos atstovo dr.
S. A. Bačkio žodis į
Lietuvą per Amerikos
Balsą Naujųjų 1983
Metų proga.

Brangūs Tautiečiai,

Ižengiamie į Naujuosius
1983 Metus prisimindami,
ką Lietuvos laisvės byloje
esame patyrę praeitais me-
tais ir kokius naujus pasi-
ryžimus bei užsimojimus
planuojame ateičiai.

Apie lietuvių laikyseną
okupuotame krašte, patiria-
mą per pogrindžio leidinius
— praeitais metais daugiau
buvo rašoma vakarų pasau-
lio spaudoje. Taip pat dau-
giau buvo kalbama apie Lie-
tuvą, Latviją ir Estiją JAV
Kongrese, Jungtinių Tautų
įvairiuose posėdžiuose Visu-
mos Susirinkimo 37-tosios
sesijos proga, Madride vyk-
stančioje konferencijoje Eu-
ropos Saugumo ir Kooper-
avimo reikalais, kur peržiū-
rima, kaip vykdoma Helsin-
kio Baigiamojo Akto nuo-
statai žmogaus teisių, pa-
grindinių laisvių, religijos
laisvės, šeimų susijungimo
ir kitais klausimais. Nuolat
buvo priminta Sovietų Są-
jungai, kad ji neteisėtai
okupacijoje laiko Pabaltijo
valstybes ir nesilaiko pasi-
rašytų pasižadėjimų gerbti
Pasaulinės žmogaus Teisių
Deklaracijos ir Helsinkio
Baigiamojo Akto nuosta-
tus. Ta proga paminėtinai
JAV atstovo J. T. Visumos
Susirinkimo 37-tojo Sesijo-
je Senatoriaus Kasten pa-
sakytas žodis Trečiame Ko-
mitete, kad Sovietų Sąjun-
ga yra pasaulinis pionierius
religijos panaikinimo srity-
je, nors ji yra priėmusi J.
T. deklaraciją, smerkiančią
bet kokią diskriminaciją,
liečiančią religiją. Senato-
rius nurodė, kad Sovietų
konstitucijos 52 straipsniu
garantuojama religijos lais-
vė ir nustatoma, jog Bažny-
čia yra atskirta nuo valsty-
bės, bet praktikoje Sovietų
Sąjunga vykdo tai, ką Stali-
nas yra nurodęs: "Partija
negali būti neutrali religi-

jai. Ji veda antireliginę pro-
pagandą prieš visus religi-
nius prietarus." Partijos li-
nija, kaip žinoma, reiškia-
si visais žmogaus teisių ir
pagrindinių laisvių klausimais,
nežiūrint, kad Sovietų
Sąjunga yra pasižadėjusi
vykdyti Helsinkio Baigia-
majį Aktą, kurio vienas
nuostatų taip skamba:

"Pagal lygių teisių ir lais-
vo apsisprendimo principą,
visos tautos turi teisę visa-
dos pilnoje laisvėje nusta-
tyti kada ir kaip jos nori
savo vidaus ir užsienio sta-
tusą be jokio užsienio įsi-
kišimo ir siekti, kaip jos
nori, savo politinio, ekono-
minio, socialinio ir kultūri-
nio vystymosi."

Lietuvos Diplomatine ir
Konsularinė Tarnyba, Lie-
tuvių veiksniai vakaruose
nesiliauja priminti vyriausybėms
bei politiniams
sluoksniams Lietuvos pa-
dėti bei Lietuvių Tautos as-
piracijas ir pateikia infor-
macijų, kaip Sovietų Sąjun-
ga nesilaiko Pasaulinės
žmogaus Teisių Deklaraci-
jos ir Helsinkio Baigiamo-
jo Akto nuostatų. Preziden-
tas Reagan gražiai lietuvių
veiklą įvertino savo tele-
grama, siųstą Vyriausiajam
Lietuvos Išlaisvinimo Ko-
mitetui jo metinio Seimo
proga pr. lapkričio 6 dieną.
Joje priminė, kad JAV vy-
riausybė niekada nepripaži-
no prievartinio Lietuvos,
Latvijos ir Estijos įjungimo
į Sovietų Sąjungą, Pre-
zidentas pasakė: "Ameri-
kos lietuviai turi ypatingo
pagrindo didžiulio savo
vaidmeniu, nes jie neleido
pasauliui užmiršti, kad So-
vietų Sąjunga tebėra pa-
vergusi jų tėvynę," ir baigė
telegroną žodžiais — "Kad
Lietuviai, kaip ir visi kiti
pavergtieji susilauktų lais-
vės dienos."

1982 metais visi lietuviai
iškilmingai minėjome Mai-
ronį, tautos atgimimo dai-
nių. 1983 metais prisimin-
sime vienybės ir kovos ideo-
logą, dr. Vincą Kudirką 125
metų sukakties proga nuo

Metų tėkmėje žmonės di-
deliu tempu skuba gyventi,
skuba kiekvienas bėgti įvai-
riais keliais ir vingiais. Li-
kimo blaškomi, nespėdami
stabtelti nei pagalvoti, pri-
simint brangius ir artimus
žmones, kurie negrižtamai
iškeliavo, kurie kenčia dva-
sines ir fizinės kančias. Ne-
suspėdami pažvelgti į save
nei pagalvot, ar mūsų pasi-
rinktas gyvenimo kelias teis-
sus ir garbingas, ar gyve-
name tik sau, ar bent mažą
įnašą neapmokamu darbu,
pastangomis poilsio laiko ar
lėšų dalį skiriame ir aukš-
tesniems tikslams.

Laikas greit bėga, daug
jame kas keičiasi, bet atė-
jus naujųjų metų pasikei-
timo akirmirkai, ties ja vi-
si sustojam ir susimąstom,
ką praeitais metais prara-
dom ir kas mus laukia. Gi-
liau pajuntam, kad kažkas
nueina nesugrąžinamai ir
kažkas ateina mums nežino-
mo, dar paslaptingo.

Pradėdami naujuosius —
1983 metus kiekvienas lin-
kime savo artimiesiems
draugams ir kiekvienam pa-

jo gimimo dienos. Dr. Vin-
cas Kudirka tuos, kurie
jam sakydavo, jog jis vel-
tui dėl Lietuvos kovoja —
taip apramindavo: "Ateis
tokie laikai, kad Maskoliaus
čia nebus, bus LIETUVA." Ateinančiais metais švėsi-
me AUŠROS pasirodymo
šimtmetį, prisimindami tau-
tinio atgimimo dvasią, kuri
anais laikais, kaip dabar pa-
vergtose tėvynėse pogrindžio
leidiniai, palaikė lietu-
vių tautinį judėjimą. Chi-
cagoje 1983 metais įvyks
Antrosios Pasaulio Lietuvių
Dienos šūkiu — "VIENY-
BĖJ SU KOVOJANČIA
TAUTA." Tat, visi lietu-
viai, su dideliu ryžtu, anga-
žuojasi likti ištikimi Lietu-
vių Tautos ateičiai tvirtai
tikėdami, kad pasaulis ne-
liks nebylys, kad pavergtų-
jų šauksmas beldžiasi į
žmonijos sąžinę. Šia proga
prisiminkime JAV Prezi-
dento žodžius, pasakytus
1982 m. gruodžio 10 dieną
jo proklamacijoje:

"Kaip pasakyta Pasauli-
nėje Deklaracijoje, mes tu-
rime ištikimai laikytis sa-
vo įsitikinimo, kad laisvė
nėra speciali privilegija tik
nedaugeliui išrinktųjų, bet
kad ji yra visų žmonių ne-
daloma ir visuotinė teisė.
Žmonijos istorijoje ir iš vi-
sų pasaulio kraštų visados
ir visur iškyla žmogaus ins-
tinktyvus siekimas laisvės
ir laisvo apsisprendimo."

Lietuvos Pasiuntinybės
ir savo vardu nuoširdžiai
sveikinu visus pavergtos
Tėvynės tautiečius Naujų-
jų Metų proga.

Linkiu dvasios stiprybės,
vilties ir tvirto tikėjimo į
geresnę Lietuvos ateitį.

Žengiant į Naujuosius metus

EMILIJA ČEKIENĖ

žįstamam žmogui geros
sveikatos, laimės ir visokio
džiaugsmo, bet, nauji me-
tai slenka savo įprasta va-
ga, atnešdami mums liūdnu
ir malonių įvykių, nusineš-
dami su savim tai vieną, tai
kitą brangią mums ir net
visai tautai asmenybę. Tai
viena metuose diena vienus
grąžinanti į praeitį, kitiems
nešanti ateitį. Tai diena, ku-
rioje sustojam, žvelgiame į
save ir susimąstom, ką pra-
eitais metais praradom, ką
gero nuveikėm ne vien sau,
bet ir tautai ir, kas atei-
nančiais metais mus laukia.

Metai, lyg tekanti upė.
Valandos, dienos lekia pro
mus neįjuntamai ir tik at-
sistoje ant paskutinio metų
slenksčio pajuntam, jog nei
dienos, nei mėnesiai, o tik-
tai metai neša mus be su-
stojimo.

Kas įvyko praeitais me-
tais liko tik atsiminimai,
bet gilesnį ir nepamirštamą
skausmą kiekvienai meitai
palieka su savim nusineš-
dami eilę brangių mums ir
tautai asmenų. Taigi ir pra-
eitieji metai nusinešė daug
kūrybingų, pareigingų tau-
tinio darbo iškiliųjų lietu-
vių. Su jais netekome taip
reikalingų mokslo, kultū-
ros, politikos ir visuomeni-
nio darbo jėgų. Jie išėjo iš
mūsų tarpo, bet išliks jų
darbai, jei nepamiršime pri-
siminimu juos pagerbti.

Praeitieji metai iš mūsų
atėmė ne vieną patriotą lie-
tuvį. O taip pat visa eilė

mums žinomų asmenų at-
šventė savo garbingo am-
žiaus sukaktis.

Praeitieji metai organi-
zaciniu požiūriu buvo, kaip
ir visuomet judrūs. Įvyko
dailės parodų, koncertų ir
suvažiavimų: Vyriausiojo
Lietuvos Išlaisvinimo Ko-
miteto, Amerikos Lietuvių
Tarybos, JAV lietuvių ben-
druomenės, Lietuvių Kata-
likų Akademijos, Lietuvos
Vyčių seimas. Pranciškonų
šventė įvyko 800 metų pro-
ga nuo šv. Pranciškaus
Asyžiečio gimimo. Korpo-
racija Neo-Lithuania pami-
nėjo 60 metų nuo įsisteigi-
mo. Lietuvių Fondas 20 me-
tų, Lietuvių Bendruomenės
New Yorko Apygarda 30 m.

Tai tik maža dalelė pra-
eity 1982-ųjų metų lietuvių
atliktų darbų bei planų
ateičiai. Tačiau ne visi tose
minėjimų iškilnėse galėjo
dalyvauti, išblaškyti po visą
platų pasaulį. Tai atliko
mūsų spauda ir radijo va-
landėlės.

Naujuosius metus pradė-
jome su nauju ryžtu ir vil-
timi, jog sugebėsime iš-
vengti padarytų klaidų ben-
drojo tautinio lietuviško
darbo baruose.

OPPORTUNITY FOR
REGISTERED MEDICAL
LABORATORY TECHNOLOGIST
Andrew Kaul Memorial Hospital, a
240 bed acute and skilled nursing
facility located in northwestern Penn-
sylvania, is accepting applications for
full-time Registered Medical Labo-
ratory Technologists. Must be licensed
or eligible for licensure in Pennsylv-
vania. Excellent salary and fringe
benefit program. Qualified candidates
should submit their resume to or
call the personnel director, Andrew
Kaul Memorial Hospital, St. Marys,
Pa. 15857. (814) 781-7500 Ext. 387.
An Equal Opportunity Employer, M/F
(46-3)

"Amber Holidays"

1983 M. EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

iš BOSTONO ir NEW YORKO

Balandžio 20 \$1075.00	Liepos 20 - \$1338.00
Gegužės 4 - \$1075.00	Rugpiučio 3 - \$1338.00
Gegužės 11 - \$1229.00	Rugpiučio 17 - \$1528.00
(su Ryga)	(su Ryga)
Gegužės 25 - \$1285.00	Rugsėjo 7 - \$1338.00
Birželio 15 - \$1528.00	Rugsėjo 19 - \$1143.00
(su Ryga)	Rugsėjo 26 - \$1110.00
Birželio 22 - \$1338.00	Spalio 5 - \$1229.00
Liepos 13 - \$1528.00	(su Ryga)
(su Ryga)	

Prie šių grupių galima jungtis iš VISŲ AMERIKOS
IR KANADOS MIESTŲ, su papildomu mokesčiu.
Grupės lydės vadovai.

Registracijos ir informacijos reikalui kreipkitės į:

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE

393 West Broadway

P. O. Box 116,

South Boston, Mass. 02127

Telefonas: (617) 268-8764

Norintiems atsikviesti gimines atostogoms —
sutvarkome dokumentus.

Įstaigai vadovauja:

ALDONA ADOMONIS ir ALBINA RUDZIŪNAS.

PRICES ARE BASED ON DOUBLE OCCUPANCY AND ARE SUBJECT
TO CHANGES.

LAIŠKAS IŠ ŠVEICARIJOS

Lietuvis Rimas Burba, sovietų karys, internuotas Šveicarijoje

Jis buvo patekęs į afganų nelaisvę

Dar lapkričio pabaigoje amerikiečių, kanadiečių, prancūzų ir kitų kraštų spaudoje (o taip pat per kai kurias radijo stotis) paskelbta, kad šveicarijūn atskraidintas lietuvių tautybės sovietų karys Rimas Burba. Jis pateko į afganų laisvės kovotojų nelaisvę ir perduotas Ženevoje veikiančiam Tarptautiniam Raudonajam Kryžiui. Pagal minėtojo Kryžiaus susitarimą su afganų rezistentais ir sovietų vyriausybe, nelaisvės paimti sovietų kariai atgabunami į Šveicariją ir ten internuojami. Internavimo laikas truks ne ilgiau dviejų metų. Tam terminui pasibaigus, internuotieji galės grįžti į savo kraštą, jeigu jie taip apsispręs. Jiems pageidaujant, kariai galės pasinaudoti azyliaus teise ir išvažiuoti į jų pasirinktą kraštą.

Apie internuotąjį Rimą Burbą žinoma, kad jis turi 20 metų amžiaus. Jis, eidamas jam paskirtas pareigas, pateko į afganų laisvės kovotojų rankas. Po kiek laiko jis turėjo nepaprastą laimę, kad rezistentai jį perdavė Tarptautinio Raudonojo Kryžiaus atstovams, o šie jį atgabeno į Šveicariją. Šiaip kovotojai belaisvių nelaiko, nes tomis sąlygomis, kaip vedama kova prieš maskvinę okupaciją, jie kad ir norėdami neturi kur belaisvius padėti. Šia proga reikia pastebėti, kad sovietų vadovybė laikosi pažiūros, kad Afganistane nesą jokio karo, o vedama kova tik prieš tariaimai užsienio remiamus "banditus". O su tokiais pagal maskvinę praktiką il-

gų ceremonijų nedaroma... Būdinga, kad sovietų vadovybė (lygiai kaip ir vasalinė afganų komunistų valdžia) neišduoda Tarptautiniam Raudonajam Kryžiui į nelaisvę patekusių afganų rezistentų. "Bandtais" apšauktieji afganų patriotai rodo daugiau žmoniškumo nekaip maskvinė vyriausybė ir jos malone besiremiančioji Karmalio valdžia!

Kaip jau savo laiku rašyta, praeitą vasarą į Šveicariją iš Afganistano atgabenta trijų sovietų karių grupė. Po kiek laiko atvyko dar du kariai, o lapkričio mėnesį atsirado dar du. Tarp šių pastarųjų yra mūsų tautietis Rimas Burba.

Iš Maskvos Afganistane sukurtojo pragaro išsigelbėję kariai pradžioje buvo laikomi Berno kantone vienoje pusiau uždaroje privačios auklėjimo įstaigoje. Šveicarų valdžia pasirinko tokį režimą, nes pagal Raudonojo Kryžiaus susitarimą kariai laikomi internuotais. O Maskvos vyriausybė dėjo visų pastangų, kad kariai būtų izoliuoti ir apsaugoti nuo "buržuazinės" įtakos. Maskva ne be pamato iš pat pradžių baiminosi, kad kariai, pažinę laisvos Šveicarijos gyvenimą, nebeplanuotai grįžti į Sovietiją, kai po dviejų metų pasibaigs sutartasis internavimo laikas. Du sovietų kariai jau bandė pabėgti. Po kelių incidentų internuotųjų režimas buvo sugriežtintas, kol pagaliau jie perduoti ties Zug miestu esantiems arešto namams Zugerberge. Ten laikomi savime disciplinariškai nuskaldę šveicarų kariai. Areš-

to namų įnamiai dirba žemės ūkyje ir gauna tam tikrą atlyginimą. Toks pat režimas taikomas ir internuotiems sovietų kariams. Jie naudojasi tam tikra laisve, laisvu laiku gali išeiti. Maistas yra geras.

Internuotiems taikomas režimas šveicarų visuomenėje ir spaudoje yra sukėlęs tam tikros kritikos. Šiaip prie karių niekas neprileidžiamas, jiems negalima pasiūsti nei spaudos, nei knygų. O reikia žinoti, kad iš septynių internuotųjų karių tik du yra rusai. Visi kiti yra Maskvos paglemžtų tautų nariai (ukrainiečiai, kaukazičiai, vienas lietuvis).

Jeigu pašaliniai žmonės, internuotųjų negali lankyti, tai sovietų ambasados ir konsulato nariai, o taip pat KGB agentai karius lanko. Ženevos žurnalo "Impact" redaktorius su nuostaba rašė, kad "su mūsų įstaigų žinia jiems (internuotiesiems) daromas nuolatinis spaudimas, kurį vykdo sovietų ambasada ir KGB, naudodami jų šeimas kaip įkaitus".

Mums, gerai pažįstantiems Maskvos teroro režimo praktiką, nėra naujiena, kad KGB ranka kėsina si į nelaiminguosius internuotuosius, prievarta išsiųstus į tolimąjį Afganistaną ir turėjusius tarnauti rusų imperializmo tikslams, bet laimingu būdu išvengusius mirties. O kiek mūsų jaunų tautiečių jau neteko gyvybės ar sveikatos Afganistane, kaip ir rusų carų laikais kare su japonais Mandžiūrijoje ("na sopkach

Mandžiūriji" — Mandžiūrijos vulkaninėse kalvose) ar kitose pasvietėse? Į mirtį siunčiamas mūsų jaunimas, dar ne nepasiekęs 20 metų amžiaus... Rimas Burba, kaip jau minėta, irgi tėra vos 20 metų amžiaus...

Tame pat ženeviškame žurnale rašo Šveicarijoje gyvenantis ukrainietis Dr. M. Katchaluba-Heim, kad Maskva siunčia į Afganistaną daugiausia nerusų tautybės karius, dažniausia ukrainiečius ir baltus. Autoriaus žiniomis, Šveicarijoje internuotieji ukrainiečiai kariai jau dabar pareiškė, kad jie nenorį grįžti į Sovietiją. JAV ir Kanadoje gyvenantieji ukrainiečiai esą pasiryžę rūpintis jų išvažiavimu į anas valstybes ir šiaip juos globoti.

Žurnalas pastebi, kad internuotieji, nors savaimė jauni ir paprastos kilmės, nusimaną, kas jų laukia Sovietijoje, jeigu jie tenai grįžtų. O Zuericho leidinys "Brückenbauer" stačiai paklausė šveicarų užsienių reikalų departamento (ministerijos) atstovo (Speaker) Marią-Luisą Caronį, ar grįžusieji nebus "pastatyti prie sienos"? Šveicarų diplomatė atsakė, kad pasibaigus internavimo laikui kariai būsią perduoti Tarpt. Raud. Kryžiui. O šis Kryžius "kareivių niekada nėra siuntęs į kraštą, į kurį jie nenorėjo vykti". Čia pat šveicarų diplomatė išsitarė, jog "mes nežinome, ar sovietų karo belaisviams grėsia jų pačių tėvynėje kokie nors pavojai"... Toliau ji pridūrė, kad šveicarų užsienių reikalų departamentas siunčias sąskaitą už internuotųjų išlaikymą Tarptautiniam Raudonajam Kryžiui, o šis inkasuojas pinigų iš sovietų valstybės.

SUNNY HILLS

PAS FELIKSĄ BOČIŪNĄ

Nesenai beveik štinėdamas aplink ežeriuką pastebėjau, kad nuo Lukų sodybos link ežerelio F. Bočiūnas kažką stato. Tikrai statė ir, jo gabios rankos, pastatė gražų pastatą, kurį kun. Jaraška praminė "Baltoji gulbė". Vardas, atrodo tinka, nes pastatas gražiai baltas ir jau iš tolo matai jį šviečiantį tarp medžių.

Lapkričio 27 d. būrelis kaimynų apžiūrėjom Felikso pastatą. Nežinau, kaip kitiems, bet man tikrai padarė gražų įspūdį, gal dėl to, kad aš tikrai ką nors panašaus ne tik nesugebėčiau, bet net nežinočiau kaip ir pradėti statyti.

Mielo šeimnininko buvome nuoširdžiai priimti ir pavaišinti. Ta pačia proga padiskutavom lapkričio 28 d. įvykstančios Lietuvos kariuomenės šventės minėjimo detales ir P. L. Dienas įvykstančias Chicagoje.

Kadangi Sunny Hills "Antroji jaunystė" liepos 3, vyksta į Chicago Dainų šventėn, muz. Mamaitis samprotavo, kad ta pačia proga reiktų pamatyti ir "I Lituani" operą. Pageidauta sudaryti norinčių vykti sąrašą ir kokių bilietų jie nori. Tas sumanymas jau vykdomas, norintieji registruojasi pas Aneliutę, kuri per marčią Julytę aprūpins bilietais.

Ik pasimatymo I Lituani operoje.

LIETUVOS KARIUOMENĖS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

Lapkričio 28 d. šv. Terešės bažnyčioje laike pamaldų, kurias atnašavo kunigai P. Jaraška ir A. Kardas, kukliai, bet įspūdingai buvo paminėta Lietuvos kariuomenės šventė.

Muz. Mamaičio vadovaujamam chorui giedant B. Budriūno "Šv. Dieve, tautų įkūrėjau" giesmę, priešakyje kunigų žengė Elena Lukienė su gražia gėlių puokšte, už jos tautiniais rūbais pasipuošusios dvi V. Rumšienė ir V. Zitikienė lydėjo, šaulių uniformoje nešanti vėliavą, Antaną Pilecką. Gėlių puokštę pastačius priekyje, o mūsų trispalvę dešinėje altoriaus pusėje prasidėjo šv. Mišios.

Šv. Mišių pradžioje kun. Jaraška pranešė, kad šios šv. Mišios yra užprašytos visų kolonijos lietuvių už mirusius, žuvusius ir nukankintus Lietuvos karius, šaulius ir partizanus.

Pamoksle kun. J. Jaraška priminė apie tautų didvyrius ir, kad ir mūsų maža tauta tų didvyrių turi daug. Kvietė jų nepamiršti ir prisiminti savo maldose.

Laike šv. Mišių, gražiai giedojo muz. Mamaičio vadovamas choras. Pamaldos baigtos "Malda už Tėvynę" ir visų akims nukrypus į dešinėje stovnią trispalvę galingai chorui ir visiems giedant "Marija, Marija" ir Lietuvos himną.

Po pamaldų visi rinkosi į bažnyčios salę, kur Marytės Balčiūnienės pastangomis ir daugybei šeiminių prisidėjus, buvome pavaišinti kava ir pyragaičiais.

Prieš pradėdant vaišes Feliksas Bočiūnas trumpu kūriniu apibūdino kario pareigas sau, tautai ir žmonijai. Remdamasis mūsų didžiųjų mintytojų mintimis, o ypač pabrėždamas Tumo Vaižganto mintį "Garbė žuvusiems už Tėvynę" ir garbė Tėvynei, kad yra kam už ją žūti".

Skirstėmės, spausdami vieni kitiems ranką, tardami iki pasimatymo. Kūčių vakare bendrose kūčiuose, 5 val. vakaro Community Center salėje. (kž)

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

AMBER TRAVEL SERVICE

GREITAS IR ASMENIŠKAS

PATARNAVIMAS

Tvarkome keliones (pavieniems asmenim ir grupėm) po Ameriką ir į užsienį —

LĖKTUVU - LAIVU - TRAUKINIU - AUTOBUSU

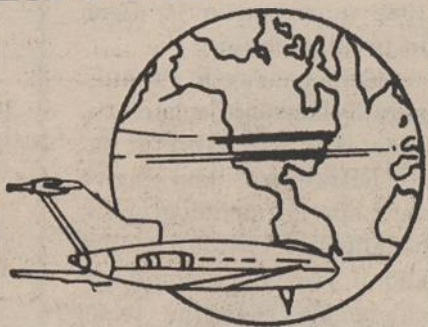
Taip pat sutvarkome viešbučių rezervacijas, ir užsakome mašinas nuomavimui.

Dėl informacijų ir rezervacijų, skambinkite ar rašykite:

11745 Southwest Highway
Palos Heights, Illinois 60463

Vida Kriaučiūnaitė-Jonušienė
Savininkė

Tel. 312-448-7420
312-785-9393





Biografija Lietuvos diplomatinėje istorijoje

Apie A. Geručio knygą DR. DOVAS ZAUNIUS

Dr. Juozas Jakštas

Kiekvienas visuomeninio gyvenimo mokslas pinasi su dartinimi. Jo keliamos problemos būna dažniausiai dabarties pažadintos ir istorijos mokslas panaudojamas joms ryškinti, aiškinti. Kadangi gyvenimas yra įvairiopa, pilnas visokeriopų uždavinių, planų, sumanymų, idėjų, todėl ir istorijos moksle keliamos, gvil-denamos temos, tariant rašomos įvairiopos istorijos.

Kai nuo amžių žmonijos bendrijos gyvenimas taip susidarė, kad joje vyrauja valstybės, tai jų - paskirų, ar santykių - istorijos pirmauja istorijos moksluose. Tarp valstybinių tematikos istorijų išskirtinę vietą turi diplomatinės istorijos. Jomis vadinamos istorijos valstybių, pavaizduotų santykiuose su kitomis valstybėmis, arba valstybių tarpusaviai santykiai.

Mūsų istoriografijoje nebuvo iki šiol parašytos Lietuvos diplomatinės istorijos. Pradžią davė dr. A. Gerutis, parašydamas 'Dr. Dovas Zaunius. Mažosios Lietuvos sūnus', išleista Vilties draugijos 1982 metais.

Monografija iš esmės skirta dr. D. Zauniaus gyvenimui pavaizduoti. Kadangi jis nuo valstybės pradžios įsijungė į valstybinį gyvenimą ir išbuvo jo vadovaujančiose pozicijose iki 1934 metų, tai jo biografija susiliečia su Lietuvos diplomatinės istorija. Veikalo autorius Gerutis, žymia nepriklausomybės laiko dalį praleidęs diplomatinėje tarnyboje ir iki šiol pasilieka (neoficialiu) diplomatu, davė iš savęs knygai diplomatinės istorijos pobūdį. Jis jos pratarmėje pasisako: 'Likimas lėmė, kad dar ankstyvoje jaunystėje susitikau su dr. Zauniumi, tuo metuėjusiu Lietuvos diplomatinio atstovo pareigas Rygoje. Jis mane priėmė pasiuntinybės tarnybon. Nuo to laiko pasilikau - su trumpomis pertraukomis - tarnyboje tos žinybos, kuriai, be kitų uždavinių, pavesta atstovauti valstybei užsienyje ir ginti jos interesus'.

Dovo Zauniaus biografija pradedama nuo aprašo jo gimtinės - Rokačių kaimo, Mažojoje Lietuvoje. Paminimas jo tėvas, taip pat Dovas, didelis lietuvių veikėjas, ir vyriausioji duktė Morta, didelė lietuvių draudžiamos spaudos rūpintoja ir platintoja. Paties Zauniaus jaunystė, jo pradinis mokslas, studijos universitetuose, karo tarnyba 'Dabarties' redakcijoje (Kaune) pavaizduojama mažai susietais epizodais. Užsimenama 1917 m. Zauniaus parašyta disertacija, pakalbama kiek plačiau apie jo studijų draugą Imanuelį Birnbaumą ir tilžiškį Valterį Banaitį jau nacinės Vokietijos laikais.

Išsamiau Zauniaus biografija dėstoma nuo tarnybos užsienio reikalų ministerijoje ir paskyrimo atstovu Rygoje (1920). Pažymimas Zauniaus dalyvavimas tarptautinėse Haagos ir Genujos konferencijose, santykiavimas su vakarietiškais atstovais akredituotais Rygoje. Seka Zauniaus atstovavimas Čekoslovakijoje 1923-25, Tautų Sąjungoje ir Sveicarijoje 1925-27. Gražintas į užsienio ministeriją buvo paskirtas teisių-administracijos direktoriumi 1927-29. Po to užsienio reikalų ministru. Šiose pareigose išbuvo beveik 5 metus (1929-34).

Zaunius baigė diplomatinę tarnybą užsienio ministro pareigomis. Itin savaimingai autorius motyvuoja Zauniaus pasitraukimą iš užsienio ministerijos tarnybos: 'Lietuvoje kilo vyriausybės krizė dėl kai kurių aukštųjų karininkų nepasitenkinimo vyriausybės vadovybe. Birželio 8 d. atsistatydino J. Tūbelio vadovautasis ministrų kabinetas' (psl. 486). Mūsuose įprasta šiuo atveju kalbėti apie birželio 7 d. voldemarininkų pučą, arba, rimčiau, apie radikalų tautininkų išpuolį. Bet Gerutis, kaip diplomatinės istorijos autorius, apsidirbo kitaip su šiuo istoriniu nepriklausomybės laikų momentu, tik paviršutiniškai paliesdamas vidaus politiką.

Biografinė dalis baigiama skyriumi (68), kur papasakojama apie Zauniaus tarnybą Valstybės Taryboje ir Lietuvos Banke (1934-1940).

Didesnė veikalo dalis atiduodama diplomatinei istorijai, kur vadovaujančių veikėjų buvo D. Zaunius. Kai kurie diplomatinės istorijos įvykiai smulkmeniškai išgyvendinti, kaip istorikas ir kartu diplomatas tegalėjo padaryti. Plačiau siai pavaizduotos bylos dėl Vilniaus ir Klaipėdos Tautų Sąjungos Taryboje ir net Haagos teisme. Pirmą bylą lietė tranzitą Nemunu ir geležinkeliais per administracijos liniją. Antrai bylai pradžia davė Klaipėdos krašto direktorijos pirmininko O. Beotcherio slapto de-rybos Berlyne. Ji išskirtinai plačiai aprašyta net 184 puslapiuose. Kam ši byla, jaudinusi prieš 50 metų mūsų visuomenę ir jos laimėjimu pažadinusi džiugėsio bangą, atmenama, tiems plastiškas, gilus, smulkmenišką Geručio pavaizdavimas atgaivins senus prisiminimus. Kam ji neatmenama (o tokių bus dauguma mūsų visuomenėje) - skaitys ją kaip kokią novelę.

Be suminėty dalykų knygoje pagvildinti ir kiti, vis susieti su Zauniaus asmeniu, pvz. Baltijos valstybių santarvė. Autorius įrodinėja, kaip Vilniaus byla trukdė susidaryti

Baltijos blokui su Lenkija ir Baltijos santarvei. Skyriumi apie konkordatą (65) autorius brūkštelėjo ir vidaus politiką, kiek ji lietė ministrą Zaunį. Straipsnis išėjo daugiau polemisko pobūdžio. Diplomatiniam istorikui - ir dar negyvenusiam Lietuvoje - nelengva buvo išryškinti įtampą tarp vyriausybės ir politiką palinkusios hierarchijos, ir nuncijaus arkiv. Bartaloni išsiuntimą (1931.VI.6). Nesigilinant į dalyką, prabėgomis galima pastebėti, kad nuncijaus išvykimu pasinaudojo prof. Vanda Tumėnienė, gavusi iš ministro Zauniaus jam pastatytus puikius rūmus savo vaikų ligoni-nei.

Skyriuje 'Apgaulinga Maskvos politika' (64) išrašoma eilė sutarčių su Sovietų Sąjunga su ilgomis citatomis. Jų tarpe daugiau dėmesio verta ir mūsų beveik užmiršta 1933 m. liepos 5 d. sovietų pasiūlyta sutartis. Pagal autorių 'Maskva, apimta tam tikros panikos dėl hitlerininkų isigalėjimo Vokietijoje, pasiūlė ją Lietuvai pasirašyti' (463). Sutartyje aptariama, kas laikytina užpuolikė valstybė, nors pati Sovietų Sąjunga po 7 metų tapo tokia užpuolike.

Be biografinės ir diplomatinės istorijos dalykų į monografiją įterpti skyreliai, kuriuose pavaizduota Mažosios Lietuvos lietuvių martirologija - nužmogėjusių vokiečių nacių kerštas už ištikimybę savai tautai. Vienas skyrius, įvardytas 'Simaitis, Reizgys, Simonaitis' vaizduoja šių vadovaujančių veikėjų kančias koncentracijos stovyklose ir dviejų žuvimą. Gyvas išėjo E. Simonaitis. Kitu skyriumi papasakojama, kaip šaltakraujėškiai buvo išžudyti Jagomastų šeima. Trečiame skyriuje, pavadintame 'Rudojo ir raudonojo pragaro aukos', išvardijama visa eilė klaipėdiečių aukų. Išskirtinai pakalbama apie Klaipėdos krašto jaunimo vadą J.E. Grigolaitį, panaudojant jo paties parašytą veikalą 'Nacių pragare'.

Knyga baigiama trimis Zauniaus straipsniais. reikšmingiausias jų 'Du Lietuvos užsienio politikos dešimtmečiai'. Straipsnyje pirmauja santykiai su Lenkija dėl Vilniaus ginčo. Taikliai išvedžiojama, kad ginčo šaknys glūdi tolimesnėje praeityje. Apžvelgiami santykiai su Vokietija, Rusija ir Baltijos valstybėmis. Kai straipsnis buvo parašytas 1938 metais - ir po dvejų metų žlugo Nepriklausomybė - tai Zauniaus raštas gali būti laikomas Lietuvos užsienio politikos trumpa apybraiža.

Dr. D. Zauniaus biografija parašyta 71 skyriumi, jų negrupuojant. Kiekvienas skyrius su trumpa, bet tikslia ant-



DR. DOVAS ZAUNIUS

Mažosios Lietuvos sūnus —
Nepriklausomos Lietuvos valstybės
užsienių reikalų ministras

Mečys Valiukėnas

Tokiu vardu nesenai išėjo monumentalė Dr. Alberto Geručio rūpestingai parengta knyga, 565 psl. Tai yra Dr. Dovo Zauniaus (1892. VI. 19 — 1940. II. 22) monografija, sakyčiau, tai yra didis paminklas šiam Mažosios Lietuvos sūnui, vieninteliam iš to krašto lietuvių, pasiekusiam ir garbingaiėjusiam Lietuvos vyriausybės nario pareigas, daug davusiam Lietuvos valstybingumui stiprinti.

rašte, nusakančia skyriaus turinį. Antraščių tikslumas rodo, kad autorius ėmėsi kurti veikalą pirma įsisavinęs jo turinį, išstudijavęs reikiamą medžiagą ir dar ją pagyvines savo patirtimi. Kad dėstomoji medžiaga autoriui buvo aiški, pagrindinai išstudijuota, rodo veikalo stilius - gyvas, aiškus, taisyklinga kalba.

Tai iš tikrųjų patraukliai parašyta pirmoji iš dalies diplomatinė Lietuvos istorija.

Autorius dr. Albertas Gerutis, taip pat visą gyvenimą dirbęs Lietuvos Užsienių Reikalų Ministerijoje įvairiuose postuose ir tebesąs aktyvus šioje srityje ir šiandien. 1969 m. išėjo dr. A. Geručio redaguotas "Lietuvos istorijos veikalas "Lithuania 700 years", prieš kelis metus išėjo jo parašyta ilgamečio Lietuvos atstovo-ministerio, Sibiro kan-kinio, Petro Klimo monografija, o šiuo metu jau atiduodama spaustuvei Lietuvos diplomatinės tarnybos istorija...

Minima dr. Dovo Zauniaus monografija nepaprastai vaizdžiai pateikia šio "nugrimzdusių varpų krašto sūnaus" visą turiningą gyvenimą. Skirsnis po skirsnio, tarytum koks istorinis romanas, skaitytoją supažindina su vyriausiu veikėju Dovu, pradedant jo gimtine, tėvais, seserimis išskirtinai seserimi Morta

(Nukelta į 6 psl.)

DR. DOVAS ZAUNIUS...

(Atkelta iš 5 psl.)

Zauniute... ir veda iki pa-
baigos. Keletas ištraukų.
"Dar gimnazijos suole jau-
nam moksleiviui Dovui Zau-
niui teko išlaikyti savotiš-
kus lietuviybės kvotimus.
Kaip tik tuo metu Prūsi-
joje buvo vykdomas gy-
ventojų surašymas. Gim-
nazijos vadovybė, surašinė-
dama mokinius, norėjo jį
užrašyti vokiečiu, bet mo-
kinyš Dovas Zaunius tam
pasipriešino, pareikšdamas:
"Aš esu Vokietijos pilie-
tis, to aš ginčyti negaliu,
bet aš esu lietuvis, — to
jūs ginčyti negalit" (p. 27).
"Dovas Zaunius ištisą penk-
metį buvo Lietuvos vėliav-
nešys jos tarptautiniuose
santykiuose. Įspūdinga po-
vyza, džentelmeno manie-
ros, dalykiškas samprotavi-
mas ir santūrus orumas —
jo ginklai ir šarvai, kurių
dėka galėjo su pasitikėjimu
ir nesvyruodamas tą vėlia-
vą nešti per nesiliaujamas
grumtynes. Kad jis buvo
Mažosios Lietuvos sūnus,
tai buvo iš dalies jam ir ne-
patogumas, ypač tiesiogini-
uose santykiuose su Vo-
kietija. Juk kiekvieno fana-
tiškesnio vokiečio akyse jis,
buvęs Reicho pilietis, atro-
dė, "dezertyras, išdavikas"
(p. 314).

Apie tą tik ką minėtas
grumtynes monografijoje
duodamas pilnas vaizdas.

Vyresniosios kartos lietu-
viai atsimesna dažnokai iš-
kilusius anuometinio Tau-
tų Sąjungoje, Ženevoje Lie-
tuvų liečiančius skundus,
dėl jos laikysenos Vilniaus,
Klaipėdos klausimais... Dr.

Dovui Zauniui, esant Lietu-
vos Užsienių Reikalų Mi-
nisteriu, tos dvi bylos:
Lenkijos iškeltoji dėl tran-
zitinio susisiekimo per Lie-
tuvą ir Vokietijos dėl Klai-
pėdos Krašto direktorijos
pirmininko O. Boettcherio
atleidimo... buvo didžiųjų
valstybių (Tautų Sąjungos)
perkeltos į Nuolatinį Tarp-
tautinį Teisingumo Tribu-
nolą, Hagoje. Ir abi šias by-
las Lietuva laimėjo! Šian-
dien sunku suprasti kiek
pastangų tas bylas ginant
sudėjo Dr. Dovas Zaunius
ir kiti jo bendrininkai, kaip
ministeris V. Sidzikauskas,
prof. Roemeris ir daug kitų.

Dr. A. Gerutis visą dr.
Dovo Zauniaus gyvenimo
slinktį, joėjimus pasakoja,
remdamasis ano meto šal-
tiniais (daugiausia Eltos
informacija, o taip pat lai-
kraščių žiniomis) ir juos
įsakmiai nurodo. Visas pa-
sakojimas suskirstytas į
poskyrius, kurių visoje kny-
goje susidaro 71! Priede
duodama trys paties dr.
Dovo Zauniaus straipsniai,
kurių pirmieji du nagrinėja
Vilniaus ir Klaipėdos pro-
blemas, o trečiasis apžvel-
gia Lietuvos užsienio poli-
tiką.

Autorius į šią monogra-
fiją įterpė ir vieną kitą Ma-
žosios Lietuvos bei Klaipė-
dos krašto lietuvių jų likimą
Nacių Vokietijos politikos
pasėkoje. Taip daugiau ar
mažiau minimi Jagomastų
šeima, Simaitis, Reizgys,
Simonaitis, Grigolaitis ir
kiti kankiniai. Metodiškai
imant, ta nuokrypa galima
vertinti neigiamai, bet dr.

Šiapus ir anapus

Pirenėjų Henrikas Stasas (9)

Anksti rytą palikome viešbu-
tį, nes 11 val. turėjome jau bū-
ti laive. Kai susėdome į
autobusą, miestą dar dengė
tamsa ir pilkas rūkas slinkda-
mas nuo Atlanto gaubė gatvių
šviesas didelėmis aureolėmis. Per
tuščias Huelvos gatves skubė-
jome į greitkelį, kuriuo vakar
vykome į Seviliją. Kelias šį ry-
tą buvo drėgnas ir juodas as-
faltas godžiai rijo autobuso
šviesas, lyg norėdamas nuslėp-
ti ir taip gana nuodobodžią ke-
lio aplinką. Tačiau netrukus
prašvito ir saulė, perkopusi
Andalūzijos aukštumas, svei-
kino mus skaidraus ryto spin-
duliais.

Kitoj pusėj Gvadalkviro
upės kelias pasuko tiesiai žė-
myn į pietus link Jerez de la
Frontera. Abejose kelio pusė-
se slinko tipiški Andalūzijos
vaizdai: auksiniai saulėgrąžų
laukai, sidabrinių alyvmedžių
plantacijos ir apnuoginti, rau-
donliemeniai kamščiamedžiai
Šiuos vietomis įdomiai pajvai-
rindavo balti miesteliai, kurių
namų baltas sienas puošdavo
žydinčios bougainvilies ar ole-
andrų krūmai. Kitoj pusėj
Gvadavalviro - aiškino va-
dovė - iki pat Atlanto tęsiasi
nederlingi, pelkėti ir eukalip-
tų miškais apaugę plotai, ku-
rie anksčiau buvo naudojami
tik medžioklei. Dabar didelis
šios žemės plotas paverstas tau-
tiniu parku (Coto Nacional de
donana), kuriame įrengtas di-
džiausias Europos laukinių gy-
vulių ir paukščių rezervatas.
Turistai į šią teritoriją leidžia-
mi tik su specialiu miškų mi-
nisterijos leidimu. Įdomu,
kad per šią vietą daugumas
šiaurės Europos paukščių
skrenda į Afriką praleisti ten
šaltos žiemos mėnesius. Cia
jie paprastai nusileidžia ir
kiek poilsiauja. Yra pastebėta
čia atsikrėdusių paukščių net iš
tolimo Sibiro. Tad reikia ma-
nyti, kad ne vienas ir Lietuvos
giesmininkas čia nutupia
prieš ryžtingą kelionę per At-
lantą, nors iš čia į Šiaurinę Af-
riką gana siauras vandens ruo-
žas.

Toliau važiuojant priartėjo-
me prie Atlanto. Gamtovaiz-
dis šiek tiek pasikeitė. Vietoj
alyvmedžių plantacijų žaliavo
vešlūs vynuogynai, kurie čia

augo kaip kreida baltam kal-
kiniam dirvožemy. Pastebė-
jau, kad vynuogės čia augina-
mos be atramų. Mat, tokiu
būdu jų platus lapai priden-
gia augalų šaknis nuo karštų
saulės spindulių ir palaiko dir-
vožemį drėgną. Iš šios rūšies
gintarinių vynuogių Jerez de
la Frontera vyno daryklose
gaminamas pasaulyje pagar-
sėjęs Sherry vynas.

Važiuojant pro Jerez ir ne-
paminėti Sherry vynu - būtų
tas pat, kaip būti Reimse ir
neparagauti šampano. Sherry
vynas neatskiriamas nuo Jerez
gaip portugalų portas nuo
Oporto. Nors Sherry nemažai
pagamina ir aplinkiniai mies-
teliai, kaip Sanlúcar de Barra-
meda ir Puerta de Santa Ma-
ria. Šie trys Sherry gaminto-
jai per metus pagamina virš
15 mil. litrų. Didelę dalį šios
produkcijos superka anglai,
kurie šį vyną pardavinėja pa-
saulij pagarsėjusiais vardais:
Bristol Cream, Dry Sack, La
Inas ir tt. Tačiau reikia paste-
bėti, kad Sherry nėra grynas
vynas, o paprastai mišinys
ivairių metų gamybos ir pa-
stiprintas spiritu. Todėl ant
šio vynu niekad nerašomi me-
tai.

Sis įdomus, gražus ir gana il-
gas Atlanto pakraštys garsus
ne vien vynu, o taip pat ir nar-
siais atradimų žygiais, drama-
tinėmis finikiečių ir arabų in-
vazijom bei pagarsėjusiais jū-
rų mūšiais, kurie čia vyko iki
pat 19-to šimtmečio. Čia ne-
toli Jerez prie Gvadalkviro
žiočių garsus Sanlúcar de Bar-
rameda, iš kur Ferdinandas
Magelanas su penkiom kara-
velėm išplaukė aplink pasaulį.
Deja, po trijų metų grįžo tik
vienas laivas - ir be Magelano.
Mat Magelanas Filipinuose
buvo įsivėlęs į kovas ir Macta-
no salos gyventojų nužudytas.

Niekur nesustodami vyko-
me toliau. Saulė jau buvo
aukštokai iškilusi ir karštais
spinduliais kaitino autobuso
sienas. Šoferis įjungė vėsin-
imą, kuriuo ne visi buvo paten-
kinti. Šaltam orui jautresni
keleiviai mėgino šaldymo
vamzdelius užkišti popieriu ir
užlipinti pirmos pagelbos lipi-

nukais. Tokia kova su moder-
niu autobuso įrengimu kai-
kam sukėlė ir gardaus juoko.
Su šaldymu nemėginau kovoti
o stebėdamas pro langą slen-
kančius vaizdus žavėjaisi toli
žvilgančia saulėje Cadiz ilan-
ka ir ją lanku supančiu seniau-
siu Europos miestu - Cadiz.

Cadiz čia buvo įkurtas 1100
metais prieš Kristų. Finikie-
čiai praplaukę Herkulo kolo-
nas (Gibraltarą) galvojo, jog
dabar jie pasiekė tolimiausią
žemės kraštą, už kurio dau-
giau nieko nėra ir čia įkūrė sa-
vo koloniją su Cadiz miestu.
Pastatė čia savo tvirtovę nuo-
lat puldinėdavo ispanus. Čia
buvusi ir Hanibalo karinių
operacijų bazė, iš kur vyko jo
dramatinis žygis per Alpes.
Vėliau miestą sunaikino nor-
manai ir tik 1262 m. karalius
Alfonso jį vėl atstatė ir apgy-
vendino ispanais. Atradus
Ameriką, Cadiz tapo vienu
turtingiausiu Andalūzijos mies-
tu. Sakoma, kad turtingasis
šio miesto luomas net savo mu-
lus kaustydavo auksinėm pa-
sagom. Dabar Cadiz svarbus
ispanų prekybos ir laivininkys-
tės centras, be to garsus istori-
niais paminklais ir menu tur-
tingomis bažnyčiomis. Šiame
mieste gimė ir garsusis ispanų
kompozitorius Manuel de Fal-
la, kuris ispanų muziką išvedė
į pasaulinę sceną.

Toliau prie San Fernando
kelias skyrėsi į dvi dalis. Mū-
sų autobusas pasuko į Algeci-
rą, kuris nuo čia buvo 80 km.
Kairėje kelio pusėje matėsi
aukštai ir kalną pakilęs baltas
Vejer de la Frontera, kuris čia
vadinamas Espana Blanca.
Čia, tarp šių aukštumų ir
Atlanto, 8-me šimtmečiuje vy-
ko žiaurios kovos su maurais,
kurias krikščionys pralaimėjo.
Tačiau 14-me šimtmečiuje pa-
našūs mūšiai pasibaigė krikš-
čionių pergale. 1805 metais
netoli Barbate, Trafalgaro
įlankoje anglai sumušė jungti-
nį prancūzų ir ispanų laivyną
ir viešpatavo jūrose visą šimt-
metį. O Trafalgaras britų isto-
rijoje užėmė triumfinę vietą.

Kiek pavažiavus pasiekėm
kitą viduramžių liekanomis
besipuošiantį miestą - Tarifa.
Tai toliausiai į pietus išsikišusi
Europos žemyno dalis, kuri
yra arčiausia Afrikos - tik už 8
mylių. Iš čia matosi Maroką
supantys Atlaso kalnai, kurie
tamsūs kaip Atlanto vanduo.
(Bus daugiau)

Dr. A. GERUČIO veikalas

DR. DOVAS ZAUNIUS

Mažosios Lietuvos sū-
nus — Nepriklausomos
Lietuvos valstybės už-
sienių reikalų ministras.



Knyga 566 psl. kietais viršeliais su aplanku.
Kaina 6 dol. Tiražas 500 egz. Išleido Viltis.

— — — — — I Š K I R P T I — — — — —

DIRVA

P. O. Box 03206

Cleveland, Ohio 44103

Siunčiu 6 dol. ir prašau atsiųsti Dr. A. Geručio vei-
kalą DR. DOVAS ZAUNIUS.

Vilties draugijos nariams kaina \$4.50.

Persiuntimo išlaidoms pridėti 1 dol.

Pavardė ir vardas

Adresas

A. Gerutis tą visą taip gra-
žiai įpina į Mažosios Lietu-
vos lietuvių sampratą ir au-
kas, kad tos žinios tik pa-
ryškina jų lietuvišką
charakterį ir pasiaukojimą.
"Besidomintiems anų to-
limų laikų įvykiais" tariant
Dr. A. Geručio žodžiais, ši
knyga, ano meto yra Lietu-
vos valstybinio gyvenimo
istorija — verta dėmesio
kiekvieno lietuviui.

Dr. Albertas Geru-
tis, Dr. Dovas Zaunius,
išleido Vilties Draugi-
jos Leidykla. Tiražas
500 egz. Kaina \$6.00.
Leidinio mėcenatai: Dr.
Vacys ir Dr. Augusta
Zauniūtė-Šauliai, Vin-
cė Jonuškaitė-Zauniėnė
ir Giedrė Zauniūtė.

TAUPYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet
kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.



St. Anthony
Savings & Loan Association

1447 South 49th Court • Cicero Illinois 60650

10 South 660 Route 83 (At 92nd St.).

Willowbrook, Ill. 60521

Phones: Chicago: (312) 242-4395

Cicero: (312) 656-6330

Willowbrook: (312) 789-0777

FSLIC

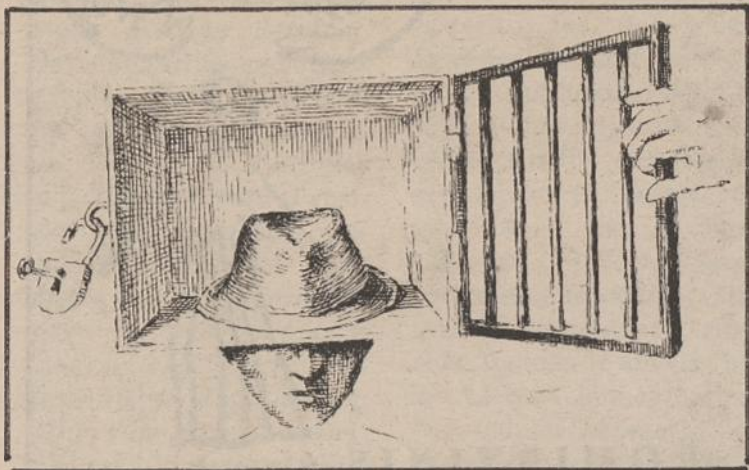
Joseph F. Gribauskas
Executive-Secretary

Dennis N. Gribauskas
Senior Vice-President/
Willowbrook Manager

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Pro mėlynus akinčius...

TARYBINIO PILIEČIO SVAJONĖ



Kaip visada sovietinių vadų pasikeitimo metu, taip ir Brežnevo sostan įsėdus Andropovui, okup. Lietuvoje ir vėl be pagrindo svajojama, kad gal bent kiek plačiau prasivers nors žmogaus minties kalėjimas.

Tokios auksinės progos mums dar nebuvo!

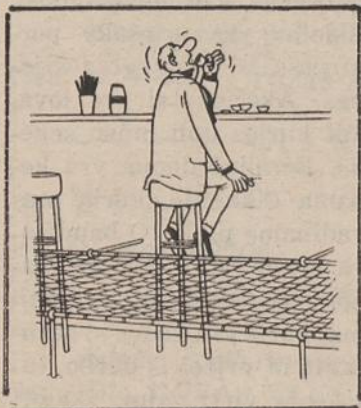
Visi žinome, kad prie Sovietų Sąjungos aukščiausiųjų vadų prislinkti net ir ok. Lietuvos gauleiteriui Petrui Griškevičiui nėra lengva. Vakarų ambasadoriai tik labai svarbiais politiniais momentais gauna progą arti išvysti jų veidą, išymiausieji vakarų žurnalistai tokios laimės susilaukia dar rečiau, o jau mūsų išeivijos veikėjai toki susitikimą gali tik susapnuoti pro 'Four Roses' perragavimo.

Na, o Naujienu korespondentas, ar net pats redaktorius, atrodo, paskutinėmis dienomis prie Brežnevo stovėjo petys į petį, šlaunis prie šlaunies ir žiūrėjo akis į akis, nes aiškiai matė ir jo tarybinį liežuvi. Juk štai kokių istorinės vertės savo išpūdžius jis aprašo pavyzdžingame savo laikraščio vedamajame:

Kai Brežnevas sakė kalbą Azerbeidžano komunistams, -- 'šiojo liežuvis jau nesisuko. Brežnevas dar stovėjo, bet jo kojos jau buvo štyvos. Jam buvo sunku jas pastatyti, bet taip pat sunku buvo jas nuleisti. Jos buvo suakmenėjusios, o liežuvis gerokai patinęs. Jo protas dar kombinavo, bet nei kojos, nei rankos, nei - pagaliau - ir liežuvis jo nebeklausė' ... Brežnevas stovėjo ir pats sau po nosimi murmėjo ...

Lapkričio 10 dienos rytą

APRŪPINTA SAUGI SENATVĖ



"Būsimoje lietuviškoje sodyboje pensininkai savųjų tautiečių bus daug rūpestingiau globojami negu panašiuose amerikiečių namuose ir galės saugiau praleisti savo garbingos senatvės dienas" (Iš sodybą reklamuojančios spaudos)

Brežnevas jau gulėjo, akis amžinai užmerkęs ...

'Andropovas pirmas sužinojo apie Brežnevo mirtį.'

Tame vedamajame randame netgi žinių, ką ir kada mąstė Andropovas, Grišinas, Ustinovas ir kaip jie tada veikė.

Žmogau, jeigu tokias sovietinės valdžios 'valstybines paslaptis' pasakoji, tai pasakyk mums, ir koku išskirtinu būdu pavyko taip arti prisitiirti net prie paties vyriausiojo tarybinio dievaičio galvos? Juk tokia proga, pabučiavus ranką, buvo galima paprašyti ir kai kurių malonių ... bent munitų sumažinimo už siuntinius į Lietuvą! Bet, regis, ir to nebuvo padaryta ... Oi kaip gaila!



MUMS RAŠO

PATARIMAS TURISTAMS

Gerbiamieji,

Jeigu vykstate į okup. Lietuvą ir norite slapta nuvežti savo giminėms kokį mažesnę brangakmenį, tai nebandykite jo nuryti, o geriau įsidėkite į palto pamušalą ar įsikiškite į ausį.

Aš buvau prarijęs vieno karato deimantą, bet Maskvos muitinėje ilgai užtruko labai nemaloni krata, nes turėjau išgerti puskvortę ricinos, o ne tik tos kontrabandos nerado mane išmai-gę ir prakeikę muitininkai, bet ir aš pats paskui jau neberadau savo brangenybės ...

Nukentėjęs turistai

NEATLEISTINA APGAVYSTĖ

Mūsų kolonijoje ilgai gyveno pasiturintis tautietis J. R., nevengęs ir pasilinks-minti. Jis viename mūsų susirinkime viešai pareiškė,

KANADOS LIETUVIAI

J. Varčius

Skautų stovyklavietei paremti koncertas

Prieš 20 metų skautų vadovai ir rėmėjai įkūrė "Romuvos" stovyklą, 150 mylių į šiaurę, nupirkę prie Fox ežero pakrantės 47 akrus žemės, ant kurios buvo pastatytas pagrindinis pastatas salei-valgyklai ir virtuvei, šeši mažesni pastatai miegamiesiems kambariams ir pastatas laiveliams. Skautai kiekvienais metais čia susirenka patostogauti, pagyventi lietuvių skautų draugystėje ir lietuviškoje aplinkoje. Per 20 metų "Romuvoje" stovyklavo apie 5000 skautų ir skaučių, kur subrendo nauji tuntininkai, draugininkai, pradėję pirmuosius žingsnius vilkiukų-paukštyčių nameliuose. Čia užsi-mezgė ne viena pažintis, pasibaigusi lietuviškos šeimos sukūrimu. Čia visi, jauni ir seni, turėjo galimybes vasaros saulėtomis dienomis pabūti gražioje gamtoje, jaustis mažame lietuviškame kampelyje, kur pasodinti dešimtmečio ažuoliukai ir vėliavų aikštės eglės stiebiasi į dangų kaip didelį darbų liudininkai.

kė, kad savo testamentu mūsų organizacijoms jau yra tvirtai užrašęs apie 100,000 dolerių. Iš to džiaugsmo mes jam bendrom jėgom surengėme šaunų "pašlovinimą", kuris mums atsiėjo apie 1000 dol., nes tikėjomės vėliau atsigriebti. Dabar tas "geradaris" numirė, ir paaiškėjo, kad visą savo turtą testamentu yra užrašęs savo buvusiai žmonai, kuri jau seniai gyvena susidėjusi su libaniečiu ... O mums — nė cento!

Na, tokios kiauylstės dar joks nabašninkas nebuvo mums padaręs. Čia jums rašau dėl to, kad būtumėte bent kiti atsargūs su tokiais "dosniais numirėliais."

J. Kr.

TAI BENT ASMENYBĖ!

Esame gavę mažos lietuvių gyvenvietės veiklos korespondenciją, kur pridėta tik prie vieno mums iki šiol negirdėto veikėjo pavardės tokių puošmenų: įžymus, žymus, žinomas, nusipelnęs, čia išgarsėjęs, paslaugus, patriotinis, veiklus, pavyzdingas, daug žadantis, neiškreipiamas iš vėžių, lakios minties, nenuilstantis, žmogus iš Didžiosios raidės.

Kadaigi to "žmogaus iš Didžiosios raidės" niekas iš mūsų nepažįsta, tai nedrįsome ir visos tos korespondencijos mažosiomis raidėmis spausdinti.

Šią vasarą 20 metų sukaktis buvo paminėta pačioje "Romuvos" stovyklavietėje, surengus įdomias ir išpūdingas dienas stovyklaujantiems apie 200 skautams iš Hamiltono, Toronto, Londono, Detroito, Clevelando, Chicagos ir Rochesterio. Šiuo metu yra telkiamos lėšos stovyklos pagerinimo ir atnaujinimo darbams, nes per 20 metų viskas gerokai nusidėvėjo. Toronto Lietuvių Namai šiems darbams paremti paskyrė ir išmokėjo "Romuvai" \$1500.00.

Baigiantis sukaktuviams 20-tiems metams, entuziastiškas ir nepavargstantis skautų rėmėjas Stasys Kuzmas savo iniciatyva suorganizavo sukaktuvinį "Romuvos" 20 metų įdomų ir išpūdingą koncertą gruodžio 12 d. Lietuvių Namuose, kurio tikslas ne tik paminėti "Romuvos" dvidešimtmetį, bet ir sutelkti lėšų skautų ateities planams paremti.

Koncertas vyko LN Mindaugo menėje. Salė ir balkonai buvo užpildyti apie 700 žmonių, senimo ir jaunimo, kurie susirinko pasiklausyti didingo ir išpūdingo koncerto, kurios programą pirmą kartą Toronte atliko Toronto lietuvių bendruomenės solistai ir kiti dainos meno bei muzikos vienetai. Koncerto programa buvo suskirstyta į dvi dalis su 10 minučių pertrauka.

Atsiskleidus scenos uždangai, St. Kairio muzikinio vieneto kanklininkės A. Sendžikaitė, G. Šaltmiraitė, Zavytė ir D. Tumaitytė programą pradėjo švelnia muzika: "Tykiai, tykiai Nemunėlis teka".

Po įžanginės koncerto muzikos, LSS Kanados rajono vadas v. s. Č. Senkevičius pasakė atidarymo žodį ir pradėtas koncertas pagal gerai paruoštą įvairią programą. Pirmieji scenoje pasirodė solistai, mums visiems gerai žinomas muz. V. Verikaitis, visuomet su malonia šypsena, ir rečiau matytas H. Rožaitis, kurie akompanuojant muz. J. Govėdai, išpildė muz. A. Budriūno "Per amžius teka Minija". Po jų sekė smuikininkai F. A. Bankai, išpildę tris muzikinius kūrinius, kurių atlikimas pasižymėjo, smuiko, kaip muzikos instrumento, profesionališkumu ir kūrinių detaliu išpildymu. Nauja staigmena buvo dar nematytos ir negirdėtos solistės L. Marcinkutės su jau išgarsėjusia S. Žemelyte pasirodymas. Jos išpildė duetą iš operos

"Hofmano pasakos". Solistas V. Paulionis itališkai išpildė ariją iš operos "Mefistole". Jo stiprus baritonas labai gerai tiko šiai arijai. Programą pajavairino T. Regina su savo fleita, pritariant D. McDonald gitara. Dalyviai šiltai sutiko solistę J. Sriubiškienę ir solistą A. Simanavičių, kurie abu išpildė "Supinsiu dainužę" ir "Ten vakaras buvo". Pirmąją koncerto dalį užbaigė smuikininkai R. A. Bankai.

Po 10 minučių pertraukos, antroje koncerto dalyje dalyvavo tie patys solistai: L. Marcinkutė, V. Paulionis, S. Žiemelytė, V. Verikaitis, J. Sriubiškienė, A. Simanavičius. Jie išpildė lietuvių muzikų harmonizuotas dainas ir tarptautinių operų ištraukas. Jiems akompanavo pirmoje ir antroje dalyje muz. J. Govėdas. Koncertą užbaigė G. Paulionienės ir Ž. Šilinkaitės vadovaujamas "Gintaro" mergaičių oktetas, pritariant solistui R. Paulioniui ir orkestro vadovui G. Goudie. Ansamblis išpildė pramogines dainas: Jaunystė, Laimingo vėjo, Paskutinis sekma dienis, Spaudos baliaus valsas ir Du kartu padangėje. Publika visiems padėjo kojų audringais plojimais.

Koncerto programa užtruko pora valandų. Visiems koncerto išpildytoms padėjo kojų St. Kuzmas. Jie buvo papuošti gėlių žiedais. Koncertas buvo užbaigtas visų, solistų ir publikos, bendrai sugiedota Maironio daina-giesme "Lietuva Brangi". Po koncerto dalyviai buvo pavašinti kavute ir pyragaičiais, kurie dosniai aukėjo skautų "Romuvos" stovyklos reikalus.

PROJECT MANAGERS

New England Mechanical Contactor has 2 permanent positions. Should have full background in sheet metal, steam fitting, process piping and plumbing. Projects located in Vermont. 2 - \$5 million dollar range. Also have openings for job super and job foreman. Fast tract knowledge project is a must. Full company benefits and steady work for qualified men. Salary open. Send resume to NEW ENGLAND AIR SYSTEMS, INC., 20 New England Dr., Essex Junction, VT. 05452. EOE. (50-2)

OPPORTUNITY FOR PHYSICAL THERAPIST Andrew Kaul Memorial Hospital, a 240 bed acute and skilled nursing facility located in northwestern Pennsylvania, is accepting applications for a full-time staff physical therapist. Varied caseload, consisting of both inpatients and outpatients. Must be licensed or eligible for licensure in Pennsylvania. Excellent salary and fringe benefit program. Qualified candidates should submit their resume to or call the personnel director, Andrew Kaul Memorial Hospital, St. Marys, PA. 15857. (814) 781-7590, Ext. 387. An equal opportunity employer. M/F. (46-5)

OPPORTUNITY FOR REGISTERED NURSES to work & live in a small congenial community and 132 bed teaching hospital. Nurses needed in PEDIATRICS, ICU, NICU, MED/SURGICAL and PSYCHIATRICS. Excellent salary. Plus shift differential. Excellent benefits. Relocation allowance. One month free housing. Available. APPLY CALL OR WRITE TO ST. CATHERINE HOSPITAL 608 N. 5TH ST. GARDEN CITY, KANSAS 67846 50 years of people caring for people. Equal Opportunity Employer (46-2)

Los Angeles birutiečių sukaktuvinė šventė

Prieš 25-rius metus 1957 m. balandžio mėn. 20 d. Los Angeles mieste buvo įsteigta D.L.K. Birutės Draugijos skyrius. Šia proga birutietės nutarė savo dvidešimt penkerių metų veiklos jubiliejų ypatingai atšvęsti.

Gruodžio 4 d. šv. Kazimiero bažnyčioje prel. Jonas Kučingis atlaikė mišias už gyvas ir mirusias birutietes.

Gruodžio 5 d. gražioje Pikes Verdugo Oaks restorano salėje, įvyko minėjimas ir bendri pietūs. Skyriaus pirm. Rūta Sakienė, pasveikinusi gausiai susirinkusius svečius ir birutietes, pakvietė sol. Janina Čekanauskienę sugiedoti Amerikos himną, jai akompanavo muz. Ona Metrikienė. Prel. Jonas Kučingis sukalbėjo maldą, palaimino valgius ir susirinkusius.

Po skanių pietų ir vyno buvo tęsiamas minėjimas. Šiai daliai praversti Rūta Sakienė pakvietė birutietę Aldoną Audronienę. Žodžiu pasveikino Lietuvos generalinis garbės konsulas Vytautas Čekanauskas ir Los Angeles birutiečių skyriaus steigėja bei pirmoji pirmininkė Ona Pulkauninkienė, atvykusi į šią šventę iš Beverly Shores, Indianos. Raštu atsiųstus sveikinimus perskaitė birutietė Elena Pažerienė. Sveikiniui buvo gauta iš birutiečių skyrių kituose miestuose, Los Angeles organizacijų ir pavienių asmenų.

Pagrindinį pranešimą, supažindinimą su Los Angeles D.L.K. Birutės Draugijos skyriaus dvidešimt penkerių metų veikla, padarė buvusi pirmininkė Agutė Dūdienė.

Supažindinusi su draugijos tikslais ir veikla Nepr. Lietuvoje, bei jos atkūrimu išeivijoje, plačiau sustojo ties Los Angeles skyriaus veikla.

Prieš 25-rius metus nei šv. Kazimiero parapija, nei lietuvių kolonija nebuvo tokia kaip šiandien. Tai buvo tik graži pradžia kūrybingos ir pajėgios jaunutės lietuvių kolonijos. Šiame besikuriančios lietuvių kolonijos laikotarpyje 1957 m. balandžio mėn. 20 d. Onos Pulkauninkienės ir majoro Kosto Liaudanskio iniciatyva buvo sušauktas birutiečių steigiamasis susirinkimas, į kurį atsilankė 11 asmenų.

Steigiamajame susirinkime buvo nustatytos veikimo gairės, išrinkta valdyba ir padaryti kiti svarbūs nutarimai. Narėmis nutarta priimti visas geros valios lietuves moteris ir mergaites, kurios dalį savo laiko ryžtasi paaukoti šalpos, visu-

meniniams ir kultūriniais darbams. Pirmąją valdybą sudarė: pirm. Ona Pulkauninkienė, sekr. Elena Skirmantienė, išd. Alfonsa Pažiūrienė, vicepirm. Veronika Andrašūnienė, narė Antanina Liudžiuvienė, korespondentė Valerija Irlikienė. Revizijos komisiją sudarė Paulina Raulinaitienė ir Agutė Dūdienė.

Pradžioje stokoiant lėšų skyriaus veikla buvo sunki. Išdą sudarė nario mokestis ir kiekviename susirinkime narių suaukota tam tikra suma. 1958 m. įvyko pirmas birutiečių tokios rūšies renginys "Žibuoklių balius" praėjęs dideliu pasisekimu. Iš gauto pelno buvo siunčiami pirmieji siuntiniai į pavergtą tėvynę ir Sibirą.

Iki 1960 m. skyriui su dideliu pasišventimu pirmininkavo Ona Pulkauninkienė. Jai pirmininkaujant narių skaičius pašoka iki 40, veikla pagyvėjo, bet vis vietos reikalams birutietės susirinkimuose aukoja. Be to, padaromas nutarimas, kad birutietės negali šelpti savo giminių išdo pinigais. Reikia pabrėžti, kad šio nutarimo per 25 m. buvo griežtai laikomasi.

Onai Pulkauninkienei išsikėlus gyventi į Čikagą, birutietės pakėlė ją Los Angeles skyriaus garbės nare. Skyrius nuo pat įsikūrimo daug nuoširdumo ir paramos susilaukė iš Onos Bielskienės — Los Angeles Lietuvos generalinio garbės konsulo dr. Juliaus Bielskio žmonos. Ji irgi pakeliamą skyriaus garbės nare. 1963 m. birutietės surengė jai pagerbimo vakarienę Lietuvių Tautiniuose Namuose dalyvaujant ir lietuviškų organizacijų atstovams.

1967 m. skyrius iškilmingai atšventė savo dešimtmetį. Per tą laiką skyrius subrendo, išaugo iki 60 narių, įgijo nuoširdžių ir pastovių rėmėjų. Du renginiai metuose praeidavo dideliu pasisekimu. Ypatingos globos ir paramos birutietės susilaukė iš parapijos klebono, prelato Jono Kučingio, kada nuo 68 m. visus savo pramoginius renginius pradėjo ruošti šv. Kazimiero parapijos salėje.

Dabar po 25 m. patvaraus ir nuoširdaus darbo Los Angeles birutietės rodos galėtų pasidžiaugti. Skyriaus sąrašas yra virš 100 narių. Deja, laikas negalėstingai neša su savimi. Per šį laikotarpį teko atsisveikinti ir amžinybėn išlydėti jau 21 narę. Tiek pat išsikėlė kitur gyventi arba dėti kitų priežasčių išstojo iš skyriaus. Dabar skyriuje yra 60. Malonu konstatuoti,



Dvidešimt penkerių metų jubiliejinę šventę rengusios ir meninę dalį atlikusios Los Angeles birutietės. Iš kairės: Aldona Audronienė, komp. Ona Metrikienė, Elena Pažerienė, Nelė Apeikienė, Agutė Dūdienė, skyriaus įkūrėja Ona Pulkauninkienė, skyriaus pirm. Rūta Sakienė, sol. Janina Čekanauskienė ir sol. Liucė Mažeikienė.

kad silpstančių ir nepajėgiančių narių pareigas perima naujos, jaunesnės, energingesnės vertinančios birutiečių tikslus ir įsipareigojimus.

Skyrius suruošė 60 įvairių renginių: balių, koncertų, minėjimų, paskaitų, gegužinių. Taip pat kelias radijo programas. Apyvartos padaryta apie 60 tūkstančių dolerių. Iš gyno pelno, kuris niekad nelaikomas, o tuojuo padalinamas, išsiųsta į Lietuvą ir Sibirą virš 100 siuntinių, tiek pat į Suvalkų trikampį. Vasario 16 gimnazijai Vokietijoje — 600 dol. Įstota į Lietuvių Fondą su 200 dol. Pasidaryta Tautinių Namų dalininku su 100 dol. Buvo šelpiami džiovininkai Vokietijoje — Gautengeno sanatorijoje ir į vargą patekę lietuviai Los Angelėje. Aukota radijo valandėlėms vietoje, Madride, Vatikane, jaunimo ansambliams vykstant į šokių ar dainų šventes, skautams ir skautams. Remiama vietinė ir kitur leidžiama lietuviška spauda. Paremta Simo Kudirkos, Bražinskų ir Simonačio sutelktiniai fondai, aukojama religinei šalpai, liuanistinėm mokyklom.

Birutietės nebuvo užsadarusios tik savo skyriaus veikloje. Jos nuoširdžiai dirbo ir kitose organizacijose; politinėse, ideologinėse, liuanistinėse mokyklose ir net kitose šalpos organizacijose.

Per 25 metus skyriui pirmininkavo: O. Pulkauninkienė, V. Andrašūnienė, E. Skirmantienė, V. Mažeikienė, J. Žilevičienė, D. Narbutienė, G. Raibienė, O. Liutermozienė, A. Balsienė, A. Dūdienė, T. Mickevičienė, E. Pažerienė, E. Dovydaitienė, T. Sereikienė, A. Milienė ir dabartinė pirmininkė Rūta Sakienė, o šių metų valdybą sudaro vicepirm. E. Pažerienė, sekr. A. Audronienė, išd. N. Apeikienė

ir narė F. Galdikienė.

Po pranešimo įvyko meninė dalis. Ją atliko pačios birutietės: sol. Liuija Mažeikienė, akompanuojant muz. Onai Metrikienei, padainavo dvi dainas. J. Tal-lat-Kelpšos — Mano sieloj šiandien šventė ir Giedrės Gudauskienės — Žvejų daina. Dramos aktorė Nelė Apeikienė padėklamavo "Vytautas Didysis prie motinos kapo". Sol. Janina Čekanauskienė, akompanuojant muz. Onai Metrikienei padainavo dvi dainas. A. Kačenauskos — Sielvartas ir Ramono — Kampelis mėlai. Abi solistės ir dramos aktorė publikos buvo labai šiltai priimtoms.

Skyriaus pirm. Rūta Sakienė padėkojo žodžiu ir raštu sveikinusiems, o programos dalyvėms prisegė po orchidėjų korsažą. Toli mesnei šventės programai tęsti kvietė visus į Lietuvių Tautinių Namų salę. Sugiedotas Lietuvos himnas. Pirmoji dalis užbaigta.

Tautinių Namų salė pilnutėlė svečių, atrodė nė vienas nepavargo, visi dalyviai vėl susėdo prie stalų, kurie buvo birutiečių pagamintais skanumynais ir šampano stiklais papuošti. Salės viduryje ant stalo su pa-

aukštiniu gražiai papuoštas tortas su 25 degančiomis žvakutėmis. Karių veteranų Ramovės pirm. Antanas Audronis pasveikino mėlai birutietes pranešdamas, kad tortas ir trys dėžės šampano yra ramovėnų dovana išreikšti visų ramovėnų nuoširdų ačiū už mielą ilgametę draugystę visuose darbuose. Visa salė sudainavo Valio, Valio.

Malonu, kad birutietės šią savo jubiliejinę šventę atšventė drauge su plačiąja visuomene. Jų atlikti darbai ir įdėtas pasišventimas yra didžiai vertinami, o nuoširdi padėka priklauso visoms birutietėms. Šia proga verta išskirtinai pažymėti jų pirmininkę Rūta Sakienę, kuri savo energija ir pasišventimu sugeba paveikti kitus ir uždėtas pareigas bei pasirinktus darbus gražiai įgyvendinti.

(am)

NOTARY PUBLIC

JUOZAS MIKONIS — Realtor
savininkas

EAST SHORE REALTY

866 East 185 Street, Cleveland, Ohio

Telef. office 481-6900, res. 531-2190

Turime namų Cuyahoga, Lake ir Geauga apskrityse, ypač apie naują parapiją. Taip pat ir naujoji lietuvių kolonijoje, SUNNY HILLS, Floridoje, 955 mylios nuo Clevelando.

Norintieji pirkti ar parduoti prašom kreiptis į mano įstaigą.

Žvilgtelėjus į AUŠRA

"AUŠRA" be abejonės suvaidino nepaprastai didelį vaidmenį lietuvių tautos sąmonės žadinime. Jos redaktoriai, leidėjai ir bendradarbiai turėjo vieną aiškų tikslą: lietuvių tautos prisikėlimą ir Lietuvos nepriklausomybę. Bet kaip dabar taip ir anais laikais, susidurdavo su dideliais finansiniais sunkumais. Čia į pagalbą ateidavo skelbimai. Šiek tiek skirtingi nuo šių dienų skelbimų, tačiau įdomūs ir nušviečia anų laikų gyvenis-kus reikalavimus.

Advokatai

Stanislovas Railla,

Kauno Prisiekdintasis Advokatas, gyvena ant Garnizono ulicijos, prie Mikalojiszko prospekto, nam. Szmito.

Daktarai net iš Paryžiaus

Paslėptas ligas

gidau pagal naująsias moksliszką isztirimą, ir pikčiausiuse atsitikimuse, pavadinimo negaisindamas; taip pat ir piktasias silpnibes paslėptu jaunistės grėku (onanijos), giseliu (nervu) sugaiszimo ir negalėjimo (impotencijos). Didžiausias užtilėjimas. Praszoma plataus ligos praneszimo.

D-ras Bella, sanarismoks. draugiscziu ir t. t. Paris, 6, Place de la Nation. 6.

Padabotina.

ūmiruliu, mėsžlungiu & ant gisleliu sergantieje

randa tikrą pagalba permanogidimą. Atliginimas tik po imatimu pasisekimu. Gidimas su rasztu. Szimtai pasveikę.

Prop. d-ras Albertas, Paris, 6, Place du Trône.

Armonas Liepa,

lėkorius lietuviszkai kalbas,

givena nū 1. spalio m. Tilžėje, (Prusu Lietuvoje) prie vokiszkuju vartu, namuse ponės Gassnerėnės, ties Dasselio butu. žemai po kairės.

Kalbamos adinos 9 iki 11 pirm p., turgaus dienomis iki 1. adinos po p. Iszkeliavimai po 11. adinos. resp. po 1. adinos, arba rite iki 9. adinos.

Spaustuvininkas

Kningu spaustuve ir litograpija

Otto v. Mauderodes Tilžėje

prisivelija pagatavonei spaudos daigtu taip lietuviszkoje kaip ir vokiszkoje kalboje geriausiam atlikime ant pigiausiu prekiu.

Vieniša širdis

Pasituris apszviestas Lietuvis gieldauja sav szviestos Lietuwaites per paczia. Pageistinoji žmogistė turėtu jį visizskai suprasti, t. e. turėtu žinoti, jog žmogaus szirdije tilpsta ne vien rūpesnis apie maistą, drabužį, pastogę ir kuniszka ramumą, bet ligiai tur' ten vietą troszkimas visūtinos doribės, teisibės, tėvinės meilės, kad ji suprastu, jog dėl nutildimo ir tu troszkavimu verta ira dirbti, o kita siki ir nukentėti.

Kas pasitiki galēsenti už tokio viro su gera sąšine isztekėti, teatsiunczia savo adresa, jei galima ir potograpija į „Auszros“ rēdistę po „Lietuwaitę“. — Užtilėjimas, suprantama, garbės dalikas.

Knygų pardavimas

„Lietuviszkos ir seniausios dainu knigelės“ M. Jankaus, 1882 m., kasztūja 15 kap. be nusiuntimo.
„Sztukaunos dainos“, nū žmoneliu isz Kalnuju apigardos surinktos M. Jankaus. 1884, kasztūja 3 kap. be nusiuntimo.
„Witolorauda, giesme isz Lietuwas padawimu“, Kraszevskio uzraszta, 1882, kasztūja 1 1/2 rublio be nusiuntimo, isz rēdistės su nusiuntimu 2 rub. 25 kap.
„Trys pamokslai apie gaspadorystę dėl gaspadoriu sodēziu“, Nėrio parasziti, 1883, kasztūja 15 kap.

N. 9.

Tilžėje, rugsėjas.

1884.

Antras

AUSZRA.

metas.

Laikrasztis, iszleidžiamas Lietuvos milštoju.

„Auszra“ iszeina Tilžėje 20. kožno mėnesio pavizdije knigtūs 32—48 pusiu. — Prekia: ant metu 4 rubl. = 4 mark. Atskiras num. 35 pf. = 35 kap. Apgarsinimai, rēdistėje „Auszros“ priimami, kasztūja už kožną pusiau dalita eilutę po 20 pf. = 10 kap. laikitojams „Auszros“ puse tiek. Vokiētijoje galima „Auszra“ prie kožnos cēcoriszkos karaliszkos pasztos parsikviesdinti.

Laikraščiai

UNIJA

lietuviszkas nedēlinis laikrasztis iszleidžiamas New-York'ije, Amērikoje, iszeina kas subatą ir kasztūja ten pat ant metu 2 dol. = 4 rublius, ant pusės metu 1,25 dol. = 2,50 rubl., Auropoje ant metu 3 dol. = 6 rubl. Gromatas priima M. Tworowski, New-York, 25 Allen St., U. S. of America.

„Niamuno Sargas“,

laikrasztis, praneszas broliams Lietuvininkams žines isz Lietuvos ir isz svetur ir užtarijas ju giminės ir kalbos reikalus ir dalikus, rēdomas Jurgio Mikszo, Ragainėje, iszeina kas nedēlę kartą, pavizdije „Tilžės Keleivio“, ir kasztūja ant bertainio metu 35 pf. = 18 kapeiku be nusiuntimo. Iszširaszimus priima visos prusziskosios pasztos, visi gromatnesziai ir pati spaustuvė (J. Syberto) Ragainėje (Ragnit, Ost-Preussen).

„Niamuno Sargo“ rēdistė.

Magikas

Monu daigtai mažieje:

- 1) Isz popėriaus lapo padirbti givą varlę 60 kap.
- 2) Isz atramento (jūdilos) paversti vandenį, kuriame aukso žuvelė pluduriuja, 50 kap.

Tokiu monu ira lik 20; imantieje visus gauna už 6 rubl.

Monai didieje: Monu įtaisas 25 rubl., kuriūmi gal' roditi:

- 1) Ant stalo pavožk tuszczia skleniczia, sudūsi su (monu) lazdele, ir atrasi skleniczioje, ko norėsi, alaus ar arėlkos.
- 2) Givą pauksztį sudeginsi popėrinje suviniotą; isz pisztilėtos į pelenus szovus vėl bus pauksztis givas: ir taip toliaus gal' daug tokiu monu padariti.

Norintieje žinoti visus gal' gauti prisiuntus pustmarkį 7 kap. ar 20 pf.

Szitus piningus surinktus turiu viltį apversti ant nandos milimos Lietuvos ir dėl praplatinimo „A.“ Tą kožnas geraus galės pavėriti, jog ēmės monus bus „A.“ užraszitas, už kiek. To dėl nūszirdžiai vėliju kožnam vėrnai Lietuvininkui parsisgėdinti tokius monus ir susirinkimuse paroditi. Už tai surinkus keliatą rubliu butu pacziam isz geros szirdies nors mažą dalelę galima pridėti ant nandos savo tėvinės. Asz su tokiu noru kožnam vėrnai Lietuviui už pusę prekios atidėdu, ir tai ne tik vien saviems, bet ir užrubežiniams nūszirdžiai vėliju, sveikindamas visus viengenczius.

Augustinas Baranauskas,

Kauno rēd, Sziauliu pav., Gruzdziu valsecziuje, Sziaupiliūse.

Nors mažai ira, kas dar girdėjo, bet ēmėju jau randasi, kuriūs czia suraszau: Ona Zivistauskatė Suvalku už 5 rubl., S. Dagilis Sumu už 2 rubl., J. Szvedas Vozdžiriu už 3 r. 25 k., K. Strazdas Želmariu už 2 r. 35 k.

Išradėjai

Praszimas.

Už nekuri broli gyvenanti Vilkavisztkio pavietije, pažįstama geru dainiu, iszgulditoju ir lietuviszka kalba, raszo vienas musu draugu, kad tasai brolis Lietuvis ēsas labai tvirtas mēkanikoje; jisai iszradēs naują vėjo maluną, imanitinai lengvesnį už kitus malunus, kursai spėriai platinasi po visą apiegardę; iszradėjas turis daugel pragumu taji maluną dar pagerinti, vienok budamas nepasiturincziu neįstengias. Butu labai velitina, kad atsirastu koksai turtingas brolis, kursai suszelptu skatiku musu mēkaniką. Jojo adresas gaunamas Auszros rēdistėje.

Žemės pirklys

Tarp Kauno ir Vilniaus, artibėje gelžkelio stacyu Jauju, Zaslin bei Kaszudariu, turgavietės Želmariu ir r. k. bažniczios Kotaviszkiu, netoli Nėrio (Vilijos), visai lietuviszka kraszte, turiu žemės ukį 73 pr. murgu pardėti. kursai labai gerai įtaisimui dirbtuvės (pabrikos), ysa-rinio givenimo. — malku, javu, žuviu ar paukszcziu prektisės tiktu. Jo prekia ira tik 1600 rubliu. Givenamasis butas su kitomis trobomis ira, pievos randasi gana, o girės galima artibėje pirkiesi. Senas karalkelis (vieszkelis) vieną verstą (kilio-metrą) nū mano ukelio veda iki Jauju gelžkelio stacyjos ir iki Želmariu turgavietės. Mano szirdingiausias malonėjimas butu, kad szisai ukis musu kokiām viengencziui tektu. Svetimzēmecziu, įpacziai Vokiecziu, jau daug radosi norincziu, ale man nebutu džiaugsmo jį svetimtaucziui perleisti.

Adomas Kasmovskis, Vilniuje — Wilno, Wilkomierskaja ul., d. Skopowkiera.

PASIPRIEŠINIMO REIŠKINIAI LIETUVOJE

Dr. Kronido Lubarskio redaguojamas biuletėnis "USSR News Brief" apie vėliausius įvykius Sovietų Sąjungoj praneša, kad 1982 m. gegužės mėn. Vilniuje buvo suareštuoti keli pareigūnai: vieno Vilniaus instituto direktorius, Lietuvos TSR Žemės ūkio Ministerijos antrasis sekretorius ir keli kiti LTSR ekonominės administracijos atsakingi vadovai. Nepatvirtintomis žiniomis, jie buvo apkaltinti bandymu išprovokuoti visuomenę per radiją ir televiziją. Jie, neva, bandė paruošti programą apie Lietuvos atsiskyrimą nuo Sovietų Sąjungos. Jie buvo apkaltinti tautos išdavimu.

Tame pačiame biuletėnyje, datuotame 1982 lapkričio 30, pranešama, kad 1982 gegužės 9 per Vilniaus Lenino aikštę įvykstantį paradą, vienas iš daugelio baliūnų sprogo ir iš jo iškrito lapeliai, propaguojantys tautos apsisprendimo teisę Lietuvai. Ant jų buvo užrašytas šūkis "Rusai, šalin iš Lietuvos!"

Toliau rašoma, kad 1982 gegužės mėn. užsibaigė restauracijos darbai Gedimino bokšte Vilniuje. Kai pastoliai buvo patraukti į šalį, atsiverė ant sienos užrašytas šūkis vieno metro aukščio "Tegyvena kiekviena tauta savo krašte!" Sienos vėl greitai buvo apdengtos pastoliais. Liepos mėn. pradžioj, vietinis laikraštis atspausdino straipsnį, kuriame meno istorikas-archeologas užsiminė apie jaunimo blogą elgesį piešiant pacifistinius simbolius ant architektūrinių paminklų ir apie šūkį Gedimino bokšte. Straipsnis užsibaigė klausimu: "Ar jie negali kitur tai daryti?"

Pagal biuletėnio informaciją, Jonas Sadūnas buvo prievarta uždarytas psichiatrinėj ligoninėj 1982 m. lapkričio 18. Nepatvirtintomis žiniomis, šaltinis iš Lietuvos pranešė, kad Sadūnas po dviejų savačių buvo paleistas. Mat, rašo iš Lietuvos, buvo norima tik jį išgąsdinti. Jonas Sadūnas nuo 1980 liepos 9, kai jo sesuo Nijolė grįžo į Lietuvą (atlikus bausmę už Kronikos dauginimą), negauna laiškų bei siuntinių iš užsienio. (lie)



APDRAUDOS reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į OBELENIS apdraudos įstaigą. Skambinti ZENONI (216) 531-2211 arba SAULIUI (216) 161-3500.

REALUS ŽVILGSNIS Į LITUANISTINĘ MOKYKLĄ

Aurelija Balašaitienė

Paskutiniuoju metu mūsų visuomenė pradėjo rodyti ypatingą susirūpinimą lietuviškuoju švietimu, tuo klausimu domėtis, jį diskutuoti spaudoje, suvažiavimuose, konferencijose. Šalia tokių grandiozinių užmojų, kaip lituanistinės katedros steigimo, kurį laiką lituanistinių mokyklų reikalas buvo lyg ir primirštas, visą atsakomybės našta paliekant šeštadieninėms mokykloms, jas aprūpinus aukštų reikalavimų lituanistikos programa ir naujais, papildomais vadovėliaisš Mokyklose dirbama uždarai; jaunimas, kad ir mažėjant skaičiui, nuotraukose pasirodo gražiam būryje su savo mokytojais, o dar atsiranda ir abiturientų, kurių nuotraukas matome pavasarį spaudoje. Gi pažvelgus į mokyklą iš vidaus, joje mokytojaujant ir kas šeštadienį praleidžiant ištisas valandas su tėvų atgabendais (ne visada laiku) mokiniiais, kyla reikalas mokyklos vidaus problemas iškelti, kad būtų atkreiptas dėmesys visų tų, kuriuos mokyklos egzistavimas liečia, pamiršus teoretinius reikalavimus ir teoretines diskusijas, kurių nestinga, susirinkus suaugusiems.

Mokslo metams gerokai įpusėjus, pažvelkime visų pirma į pačių moksleivių lygį, imant pavyzdžius ir juos tiksliai cituojant iš mokytojų įteiktų rašto darbų. Štai keletas ištraukų iš visuomenės mokslo sąsiuvinų, dešimto skyriaus moksleivių, atsakančių į klausimus "Kas yra šeima?" ir "Kas yra tauta?" Cituoju (be pataisymų): "Šeimą yra sudaryta iš motinos, tėvo ir jų vaikų". "Šeima prasideda su vyra ir motina, kaip šeima susiriša su giminė. Su šeima yra giminė. Nes yra šeima ir giminė yra tauta". Tautos sąvoka: "Visi valgo lietuvišką duoną nes čia yra jo tauta. Tėvas irgi pridaro drausmę šeimai". "Kaip visi užaugę turės vaikai ir vėl bus ta pati "cycle". Tai rašiniai dešimto skyriaus moksleivių, mokykloje praleidusių devyneris metus... Šalia, jų, kaip reiki deimantai, yra pavieniai moksleiviai, kurie, savo pamokas matomai daro tėvų priežiūroje ir savo darbus atlieka gerai, o išimtiniais atvejais — ir net labai gerai. Tačiau tai yra išimtys.

Apie sąmoningą literatūros veikalo nagrinėjimą iš viso sunku kalbėti, nes dauguma moksleivių nepajėgia savo minčių išreikšti taisyklingu, logišku, kad ir vienisiniu sakiniu. Gi dėl kalbos žinojimo stokos ir patys literatūros veikalai

sunkiai prieinami, nes, stokoiant žodyno, tekstai sunkiai suprantami. Vienuoliktame skyriuje, nagrinėjant Vienuolio "Užkeiktųjų vienuolių" legendos idėjas, štai vienas rašo tema "Aukštas pavergia": "Žmogai rūpi pinigai, nori daug uždirbti, ir daug pirkti. Visko daro kad būtų daug".

Devintame skyriuje eina tautosaka, bandant perduoti pačiai jauniausiai kartai mūsų tautosakos lobyno nuotaikas, grožį ir gilią senovės pajautimą. Čia jau susiduriama su netinkama medžiaga vadovėlyje, perkrauta barbarizmais, archaizmais, "ponų" ir "baudžiaunikų" sutrafaretinimu (visi "ponai blogi, kvaili, žiaurūs, visi baudžiaunikai — geri, skurdūs, nelaimingi ir gudrūs). Žodyno pavyzdžiai: "pakoja, skietas, spėriai, šeima" psl. (47); "gromata, mainavoti, vožyti" (psl. 160); "nedėlia, pamuistyti, subata" (psl. 126); "kupka, skarbas, sliesorius, tarba" (psl. 67)... Skaitymui tekstuose pasigendama gražių, suprantama, taisyta, gryna kalba parašytų mūsų liaudies pasakų, kaip "Teisybė ir neteisybė", "Dykaduonis sūnelis", "Šykštus ūkininkas ir gudrus bernas", ir t.t., kurios buvo Domo Veličkos literatūros vadovėlio pirmoje laidoje. Tai be socialinių implikacijų, barbarizmų ir archaizmų suprantami tekstai, iš kurių tryško mūsų liaudies senovinė išmintis ir gyvenimo filosofija be nereikalingo balasto. Istorinių sekmių nei vienos, o ir skurdi savo mintimi vienintelė legenda apie Viešpatį ir šv. Petrą stokoja tikrojo mūsų tautosakos legendų vaizdo. Liaudies dainų skyriuje yra du puslapiai skirti vėlykinėms dainoms iliustruoti, ištisai spausdinant "lalavimus" (72 ir 73 psl.). "Vai lal-lalu-lalu, pon gaspador, O ar lauki tokių svečių, Vai-lalu-lalu-lalu, Tokių svečių lalauninkų, vai-lalulalu-lalu". 75 puslapyje žodynėly keletas tokių žodžių: "Gaspadorius, keželis, stirta, torielė". Toliau, aiškinant apie Sekminių papročius (psl. 75), štai koks sakiny: "Kol kaimai dar nebuvo išskirstyti vienkiemiais..." Čia įterpiamas skirtumas tarp kaimo ir vienkiemio. Ar yra laiko aiškinti socialinės struktūros pasikeitimus ir ar yra reikalo iš viso apie tai kalbėti tautosakos vadovėlyje? Ūkio meilės sąvoką sunku perduoti didmiesčiuose augančiam lietuviškam jaunimui, kai jis mato televizijoje modernius milžiniškus ūkius su žvilgančiais plieno sandėliais,

o patį ūkininką, dailiai apsirėngusį, vairuojantį modernų traktorių, vartantį savo banko knygutę, besiklausantį muzikos per stereofoninę sistemą ir barantį prezidentą, kad nepakankamai vyriausybė subsidijuoja ūkininkus. Ūkis šiais laikais nebėra sentimentalios meilės objektas, bet pragyvenimo šaltinis, profesija, kaip ir visos kitos. Turime sutikti su ta tiesa, kad mūsų skaudi istorinė praeitis ūkininką pririšo prie žemės, tačiau ūkininko ir žemdirbio darbų kultas turi būti pervertintas ir objektyviai pristatytas jaunam išeivijoje gimusiam lietuviui kad jam nepasidarytų gaudu ir gėda savo tėvų žemės gyventojus tepažįstant kaip skriaudžiamus žemdirbius, gyvulių ganytojus ir artojus. Net ir Pietario "Algimante", pirmajame mūsų romane, jau kalbama apie pilis ir kuniškaiščius...

Švietimo Tarybos paruošta programa yra pritaikyta būsiniams lituanistams, kurie yra jau savo žinojimu pralenkę nepriklausomos Lietuvos gimnazijos lygį. O pačios kalbos mokymas, to pagrindinio įrankio lietuviškai mąstyti, kalbėti ir kurti, taip pat turi būti atliekamas šeštadieniais keturių dešimtų minučių pamokos metu, pratimų knygoje įtraukiant įvardžiuotinių būdvardžių linksniaimą, kirčiuotes ištisą eilę teoretinių taisyklių, kaip pav. rūšiuoti veiksmažodžius... Gi tuo tarpu moksleiviai negali išlinksniuoti taisyklingai "gera sesuo"...

Yra gyvybiniai svarbu, kad lituanistinių mokyklų moksleiviams skirti skaitymų tekstai būtų jiems prieinami savo žodynu (ven-giant ne literatūrinės kalbos ypatybių — provincializmų, archaizmų, barbarizmų), artimi jų dvasiai (galimai mažiau gamtos aprašymų, daugiau dialogų ir veiksmo), mažiau detalaus kaimo vaizdavimo (ūkio darbų, įrankių, padargų). Spaudoje teko pastebėti nusiskundimų, kad mūsų jaunimui esą prirašyta prastos literatūros. Ne paslaptis, kad mūsų jaunimą reikia verstį skaityti lietuviškas knygas, tačiau toji vadinama "prasta" literatūra yra jų mielai skaitoma, nes joje jie randa pažįstamą aplinką, pajėgia išgyventi ir suprasti atvaizduojamus įvykius, tuo pačiu nejučiomis nustodami klasifikuoti visas lietuviškas knygas kaip neįdomias ir nuobodžias. Kaip ir muzikos pamokose, mokantis kokio nors instrumento, pradžioje grojami lengvi, paprasti

AUŠROS ŠIMTMEČIUI ATŽYMĖTI DIRVOS ROMANO PREMIJA

2,500 DOLERIŲ!

Mecenatas SIMAS KAŠELIONIS

1983 metais sukanka šimtas metų nuo dr. Jono Basanavičiaus įsteigto ir redaguoto "Aušros" laikraščio pasirodymo. Pagerbdama ir norėdama tinkamai paminėti lietuviškosios spaudos svarbią sukaktį, Dirva skelbia "Aušros" šimtmečio sukaktuvinį romano konkursą. Jo globėjas ir rėmėjas yra nuolatinis Dirvos kasmetinių novelės konkursų mecenatas Simas Kašelionis.

Mums atrodo, kad pati "Aušros" epocha, jos tautinis romantizmas, lietuviškų aspiracijų istorinis fonas ir gimtosios žemės traukos pajautimas bei gilus laisvės ir nepriklausomybės troškimas yra dėkingas fonas kiekvienam lietuviui rašytojui, kurio kūrybinė plunksna tikrai atras dėkingą temą ir savą, lietuvišką, artimą siužetą įamžinti savo kūrinyje tą erą, kurią vadiname romantiniu "Aušros" laikotarpiu.

Tačiau, kaip ir visada, rašytojui paliekame visišką laisvę apsisprendime ir kūrybiniame įkvėpime. Jis turi teisę pats pasirinkti tą ar kitą tematiką, jam patinkamą siužetą. Turinys ir veikalo pobūvis jo nevaržo. Veikėjai gali būti arba istoriniai, ateina iš praeities rūkų, arba fiktyvūs — gimę rašytojo vaizduotėje. Žinoma, jie gali būti ir kasdieniai pilki žmonės, jo pastebėti kasdieniame gyvenimo kelyje. Kūrėjui duodame visišką laisvę laiko, tikrovės ir fantazijos rėmuose. Iš dalyvaujančių konkurse tebus reikalaujama, kad rašytojo plunksna sukurtų spalvingą vaizduojamo laiko tarpio koloritą, kad jis mums duotų gyvus — fiziniai ir dvasiniai — veikėjus, kurie gyventų tikrame ir nemeluotame literatūriniame pasaulyje.

• **TEMATIKA** — Konkurso dalyviai savo kūriniui temą pasirenka pagal savo nuožiūrą. Tematika gali būti įvairi: tautinė, visuotinė, fantastinė, psichologinė. Siužeto pobūdis — paties autoriaus reikalas.

• **ROMANO ILGIS** — Romano rankraštis turi būti rašytas rašomąja mašinėle, su dvigubu tarpu ir netrumpesnis, kaip 200 mašinraščio lakštų.

• **RANKRAŠČIO PARUOŠIMAS** — Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašyti slapyvardžiu. Tas pats slapyvardis užrašomas ant uždaro pridodamo vokelio, kurin autorius įdeda užrašęs savo tikrą pavardę, adresą ir telefono numerį. Nelaimėjus, vokeliai neatidaromi.

• **LAIKAS** — Paskutinė rankraščio prisiuntimo data yra 1983 metų gruodžio mėn. 1 d.

• **SĄLYGOS** — Laimėjęs konkursą autorius už savo kūrinių gauna dviejų tūkstančių penkių šimtų (2500) dolerių honorarą-premiją. Dirva pasilaiko teisę premijuotojo romano ištraukas spausdinti savo laikraščio skiltyse ir be papildomo atlyginimo išleisti romaną atskira knyga.

• **MECENATAS** — Šio romano konkurso mecenatas yra Simas Kašelionis ilgametis Dirvos novelės konkursų globėjas ir rėmėjas.

• **ADRESAS:** — Rankraščius siųsti: DIRVA, Aušros šimtmečiui atžymėti romano konkursui, P. O. Box 03206, Cleveland, Ohio 44103.

• **JURY KOMISIJA** — Jury komisija sudaroma iš trijų narių, kurie savo posėdyje balsų dauguma sprendžia, kuris rankraštis yra premijuotinas.

• **NEPREMIJUOTI RANKRAŠČIAI** — Saugomi ir gražinami autoriams prisiuntus adresus.

techniškai lavinimuisi paruošti muzikos dalykėliai, o tik po eilės metų jaunas pianistas ar smuikininkas pradeda suprasti ir pajėgti groti klasikų. Skaitydami "prastas" knygas, jauni žmonės pripranta skaityti, praplėčia savo žodyną ir pamazų išdirba skonį, bręsdami ir augdami.

Mažėjantį moksleivių skaičių liuanistinėse mokyklose vargu bepadidinsime, bet turime susirūpinti jose likusių mokinių paruošimu realiam gyvenimui. Pažangiems moksleiviams, kurie sudaro švi esą, bet mažą išimtį, steigti literatūros būrelius, kuriuose jie (Nukelta į 12 psl.)

Realus žvilgsnis į lituanistinę mokyklą...

(Atkelta iš 11 psl.)

dalyvautų savo noru ir gal su laiku pasiruoštų papildyti retėjančias mūsų žurnalistų ir rašytojų eiles. Į tokius mokinius reikia kreipti ypatingą dėmesį, tačiau tai daryti atsargiai, kad mažiau pajėgūs nesijaustų diskriminuojami. Pačių mokyklų darbo programa turi būti pakeista iš pagrindų, kad jauni lietuviai, praleidę mokykloje dvyliką metų, iš jos išeitų sąmoningi mūsų visuomenės nariai su tvirtu kalbos žinojimu (mažiau teoretinių žinių, daugiau diktantų, per rašinių, paprastų pratybų, natūraliai lavinant kalbos lankstumą), mūsų kultūros pagrindinių gražiausių bruožų pažinimu, mūsų istorijos žinojimu. Be klaidų parašytas abituriento diktantas, sugebėjimas išaiškinti Čičinsko baladės nusikaltimo ir bausmės problemas, pažinimas mūsų mitologijos ir liaudies dainų, padavimų bei legendų, sugebėjimas parašyti logišką, bet rimtą referatą laisva tema, turėtų būti pagrindinis lituanistinės mokyklos darbo siekis ir rezultatas. Nei citatų atpažinimas, nei enciklopedijų žinių krovinyvų nepadarys iš jauno žmogaus susipratęsio lietuvių. Tik sugebėjimas įkvėpti pasididžiavimą savo kilme, supintas su žiupsniu gerai išmąstytos mokslo medžiagos, duos tinkamų vaisių. Vėliau, subrendus, kas domės gilesniu lituanistikos pažinimu, turės galimybių to siekti tiek Chicagos, Kento, Loyola on The Lake lituanistiniuose kursuose, Lituanistikos Institute, vietiniuose pedagoginiuose kursuose ir t.t. Pagaliau kiek gi Nepriklausomos Lietuvos gimnazijas baigusieji abiturientų tapo lituanistais, rašytojais, žurnalistais? Tik tiek, kurie tomis sritimis domėjosi ir joms turėjo gabumų. Likusieji, pagrindiniai išmokyti jaunam inteligentui būtinų žinių, žengė toliau į gyvenimą pagal savo sugebėjimus ir siekius. Išėjusios mokyklų uždavinys nėra ruošti lituanistus, tik jaunimą išmokyti gimtosios tėvų kalbos ir suteikti pakankamai žinių, kurios būtų jauniems lietuviams pagrindas išlikti gyvais lietuviškos visuomenės nariais, tautinio išipareigojimo dvasią įgyjant per pasididžiavimą.

Lituanistinės mokyklos egzistencijai dar yra būtina stipri moralinė parama iš pačių tėvų pusės. Tėvai dažnai grąšina atimsią savo dukrą ar sūnų iš mokyklos dėl įvairių mokyklos autoritetą ir pristižą griaušan-

čių priežasčių. Vienais metais vaikas nustoja lankę, nes "nepatinka mokytojas" (kiek gi galima mokytojus pasirinkti vietinėse mokyklose?). Kitais metais vaikas nebelanko, nes mokykla reikalauja laikytis tam tikrų padorios aprangos taisyklių... Gal dėl to ir nepajėgūs mokiniai pasiekia dešimtą ir vienuoliktą skyrių, būdami ketvirto skyriaus lygio? Spaudimas jaučiamas nuolatos iš visų pusių. Mokytojai gauna namų darbų sąsiuvinis su suplešytais viršeliais, subraukytus, taukuotus, su išplėšytais puslapiais, darbus neišskaitomai parašytus pieštuku. Visiško pagarbos jausmo neturėjimas kyla iš pačios šeimos, kuri tikriausia savo vaikų lituanistinių darbų sąsiuvinį nemato reikalo tikrinti. Kai kurie tėvai, šeštadienį į mokyklą atvežę savo vaikus, neretai ir su pavėlavimu, tariausi atlikę savo tautinę pareigą, visą atsakomybę už savo vaikų lietuviškumą palikdami mokyklai. Retas tėvas ar motina su dėmesiu reaguoja į mokytojų kreipimąsi dėl vaiko netvarkinumo ar stokos pažangos moksle. Subtilus šantažas jaučiamas nuolatos — jei man ar mano vaikui nepatiks, neleisiu... Mokytojams nerūpi jų "milžiniškos" algos, tik tikra širdgėla dėl tokio mokyklos nuvertinimo, prisimenant mūsų vargo mokyklą ir motiną prie varpstelio, ir giliai įsitikinusi, kad kiekvienas lietuviškos šeimos vaikas yra brangus ir vertas lietuviškos aplinkos bei žinių, nes niekas kitas, tik lituanistinė mokykla yra mūsų kultūrinio testinumo garantija.

Taigi, susumavus šią "raudą", reikia daryti tokias išvadas: 1) iš pagrindų modifikuoti lituanistinių mokyklų programas, jas pritaikant laiko dvasiai ir jaunimo mentalitetui; 2) patiemis mokytojams individualiai didžiausią dėmesį kreipti į kalbos žinojimą, nežiūrint dėstomo dalyko (geografija, visuomenės mokslas, istorija ir pan.); 3) reikalauti iš tėvų kad būtų palaikomas mokyklos autoritetas ir prestižas namų aplinkoj, ta tema pravedant kursus ir paskaitas tėvų komitetui bendradarbiaujant su mokytojais ir mokyklos vadovybe; 4) sudominti moksleivius, į mokyklos pamokas įvedant ir jų gyvenamos aplinkos elementus, supažindinant juos su lietuviškais kasdieninio gyvenimo terminais, kurie jų gyvenime yra svarbūs? sportas, pasauliniai įvykiai, erdvės mokslų terminologija, kad iš mokyklos sugri-

Maironis šiandieną (5)

Žodžių parinkimas ir nuspalvinimas

Jūratė Statkutė de Rosales

Tai jam, būdavo, žodžiai plaukte plaukia tada.

Žmonės, kurie išpaudžia savo ženklą tautoje dažniausiai remiasi trimis dalykais: asmeniškais neeiliniais gabumais, tinkamomis aplinkybėmis ir tinkamu laikotarpiu. Maironis turėjo asmenišką gabumą komponuoti tokius muzikinius sakinius, kurie įsireždavo į atmintį. Jis gimė 1862 metais, rašė tokiu laiku, kai bendrinė lietuvių kalba susiformavo. Jis buvo kilimo iš Šiluvos valsčiaus, Raseinių apskrities, tat jo vaikystė praėjo ant geografinės briaunos dviejų pagrindinių Lietuvos tarmių — žemaičių ir aukštaičių. Nors pati Maironio tėviškės yra nominaliai pietinių žemai-

žė į namus galėtų papasakoti savo įspūdžius iš sporto rungtynių, futbolo žaidynių ar nuotykių amerikietiškoje mokykloje, nepritrūkdami žodžių ir tuo pačiu automatiškai neverdami šeimoje kalbėti angliškai pasiteisinant tuo, kad niekas nežino reikalingų žodžių. Reikia moksleiviui duoti pajusti, kad šeštadieninė mokykla nėra koks nors "geto", bet natūralus jo normalaus gyvenimo reiškiny, dalis jo kasdieninio pasaulio, kuriame jis nesijaustų svetimas. Tik tuo būdu galima konkuruoti su jaunimą supančia aplinka. Net ir literatūros dėstyme yra labai sėkmingas metodas, naudojant lyginamąjį dėstymo būdą, pav. ieškant panašumo tarp Putino ir Robert Frost arba tarp Vienuolio "Paskenduolės" ir Hawthorne "Scarlett Letter".

Tik realus reagavimas į šiuolaikines lituanistinių mokyklų problemas užtikrins jų pasisekimą ir tąsą. Čia nekalbu apie "kokybės numenkinimą", bet apie tikrą reikalą eiti su gyvenimu kaip tai daro pačios stipriausios pasaulio institucijos, neišskiriant nei Katalikų Bažnyčios, nei didžiųjų universitetų. Atėjo drastiškos reformos reikala, ir delsti nebegalima, kad nenustotume ir tos saujalės būsimų mūsų visuomenės narių. Užsispyrimas ir griežtas konservatyvus sąlygoms netinkamų ir ne-realistinių reikalavimų laikymasis paliks mus nušaliai stovinėčius, laiko dvasios bangai į nepasiekiamus tolius pasigrobus mūsų jauniausiąją kartą.

čių areale, tačiau čia pat, nuo Dubysos žemupio braunasi šiaurės vakarų aukštaičių šiaurietiška Ariogalos šnektą, o Raseinius pravažiavus, vos keliolika kilometrų į pietus au painiojasi geografiniai plačiausiai Lietuvoje išsidrėkusi centrinė (Kauno) vakarinių aukštaičių tarmė.

Tokiais laikais, kai bendrinė lietuvių kalba dar nebuvo nusistovėjusi, vienas didžiausių sunkumų rašantiesiems buvo naudoti žodžius, kuriuos galėtų suprasti visos Lietuvos gyventojai. Maironio vaikystės laikais rašęs aukštaitis šiaurietis Ažukalnis savo eilėraščių rinkinio įžangoje aiškina, kalbėdamas apie jo laikų lietuviškus raštus: "...wisi paskutinie raszitojey mums niepažistami, a kad ir turėtumet tas knigas, del jusa niesuprastinas žemaytiszkas. Letuwiszka kalba daug kitaniszka nog žiemaytiszkas, del tagi kad ir turites tas rasztus niekas ju nieskayta niegaledamas suprastit." Pagal prof. Joniką didžiausias sunkumas tuomet buvęs skirtingų žodžių vartojime. Kun. N. Gedgaudas 1860 metais rašęs Valančiui, kad žemaitiškai parašytos knygos did. Lietuvoje maža ir sunkiai tepaskaitomos, nes kai kurie žemaičių žodžiai Lietuvoje yra nesuprantami arba turi kitą reikšmę. 1883 m. Aušros laikraščio 1 Nr. redaktorius rado reikalo prie kai kurių žodžių pridėti antrą liet. "vertimą", tam, kad straipsnius galėtų suprasti visos Lietuvos žmonės. Tačiau 1885 m. Aušros vėlesniame numerįje pasirodęs pirmas Maironio eilėraštis buvo visiems suprantamas: autorius nuo mažens buvo susipažinęs su pagrindinėmis Lietuvos tarmėmis ir galėjo parinkti ne dirbtinai, o instinktyviai tokią leksiką, kuri visų buvo bendrai vartojama.

Tiesa, čia visgi reiktų sugrįžti prie prof. Joniko iškeltos kun. N. Gedgaudo pastabos, kad kai kurie žodžiai, skambėdami taip pat, turėjo kitą prasmę pagal atspalvio. Ir čia jau turime pripažinti, kad mūsų dabartinėje bendrinėje kalboje užsiliko netiktai tas žodis, kurį parinko Maironis, bet ir to žodžio maironiška prasmė, ar net Maironio sudarytos žodžio "atmosfera" vidinė vertė.

Tuo pačiu metu, kai Maironis rašė "Kur Nemunas



Dail. Viktoro Simankevičiaus

teka", Juozas Andziulaitis-Kalnėnas eiliavo "Kriokia Nemuns, mėnuo teka". Mums, šiandieną, jis banguoja tarp kalnų laukų, Nemunas vandenys bėga — juk taip, ne kitaip mes girdėjome ar skaitėme sakant Maironio eilėraščiuose.

Arba, vėl pas Andziulaitį-Kalnėną (Maironio vienmetį) randu eiles: "Kriokia kaip meškinas Nemuns krantuose, Vėjas supykęs riaumoja laukuose". Šiandieną, nei mums Nemunas kriokia, nei vėjas riaumoja. Bet užsimink tik apie vėją, kuris ūžia ar gaudžia, ir be matant stosis mums prieš akis ne vėjas, o miškas, nuilūdimas mums tuoju širdį suspaus ir išrodys, kad kažkas gaudų dalyką pasakoją. Žodyne veiksmažodis "ūžti" berods yra labai neutralus: "išduoti žemą, pratįsą garsą". Tačiau mums jau yra liūdnumo atspalvis būtinas, vien todėl, kad su tais žodžiais mes nejučiomis iš anksto nusiteikiame sekančiam posmui "nuliūdimas širdį spaudžia". Žodžių gilusis nuspalvinimas yra netgi toks stiprus, jog mums nieku būdu nesiderina pvz. sakiny "miškas linksmai ūžia". O tačiau tikroji žodžio "ūžti" prasmė nebūtinai yra liūdna nes, pvz. galime sakyti "jaunimas ūžia per naktis". Baranauskui, gyvenusiam anksčiau už Maironį, miškas "ūžia ir skamba linksmai".

Pavyzdį galėtume praplėsti beveik visai Maironio kūrybai, nes "žodžio naudojimas" ir "žodžio nuspalvinimas", toks, kokį nustatė Maironis, tebėra gyvas dabartinėje mūsų kalboje. Jei šiandieną Maironio eilėraščių kalba mums išrodo aktuali ir nepasikeitusi iki mūsų laikų, tai yra ne todėl, kad Maironis jau kalbėjo kaip mes, o todėl, kad mes įpratome kalbėti kaip Maironis.

Opportunity For Professional Help For a small rural 132 bed Hospital

REGISTERED NURSES

3-11 and 11-7 shift

AND

X-RAY SUPERVISOR

Responsible for staff scheduling and related supervisory functions. Must be knowledgeable of correct Radiology and Ultra Sound procedures and have basic understanding of equipment. Must be Registered Radiology Technologist. Supervisory experience preferred. Salary commensurate with experience and ability. Send resume TO PERSONNEL DEPARTMENT.

BROWN COUNTY GENERAL HOSPITAL

425 Home Street

Georgetown, Ohio 45121

(49-50)

LIETUVIŲ MOTERŲ KLUBŲ FEDERACIJOS 35 METŲ SUKAKTIS

Lietuvių Moterų Klubų Federacija gavo savo pradžią stovyklinio gyvenimo metais Vokietijoje, kur, nežiūrint skurdžių gyvenimo sąlygų, lietuvės moterys tęsė tėvynėje nusistovėjusią tradiciją organizuotis. 1947 m. kovo mėn. 8 d. iniciatorių būrelis sušaukė Pabaltijo moterų suvažiavimą Esslingen mieste, tikslu įkurti Pabaltijo Moterų Tarybą. Į suvažiavimą atvykusios lietuvės į šią Tarybą iš savo tarpo išsirinko 8 atstoves ir nutarė šią grupę pavadinti Centrinio Lietuvių Moterų Komitetu, kuris yra laikomas Lietuvių Moterų Klubų Federacijos užuomazga. 1948 m. nutarta šio Komiteto vardą pakeisti Lietuvių Moterų Atstovybe. 1949 m. šios atstovybės valdyba persikėlė į New Yorką. Vėliau, organizacijai smarkiai augant, Lietuvių Moterų Atstovybė buvo perorganizuota ir 1963 m. nutarta ją vadinti Lietuvių Moterų Klubų Federacija.

LMKF Amerikoje gyvuoja 11 klubų priskaito virš 600 narių. Klubai savo veikimo sritį pasirenka pagal vietos lietuvių gyvenimo sąlygas. Savo vietovėse jie labai gyvai reiškiasi kultūrinėje, visuomeninėje ir karitatyvinėje veikloje, rengdami koncertus, paskaitas, puoselėdami savo tautos

gražias tradicijas metinių švenčių metu. Iš renginių pelno daug aukojama lietuviškiems veiksniams, spaudai, radijo valandėlėms, Vasario 16 gimnazijai, duodamos stipendijos jaunimui vykstančiam į lituanistinius kursus ar vasaros stovyklas. Klubai įgalina Federacijos valdybą veikti, sutelkdami tam lėšas. Visi klubai kiek pajėgdami reprezentuoja lietuvišką kultūrą kitataučiams, ruošdami tautodailės ir knygų parodas, savo miestų viešosiose įstaigose, papuošdami lietuviškais šiaudinukais Kalėdų eglutes bei demonstruodami lietuviškus gaminius tarptautinių mugių metu. Klubai platina informacinę medžiagą apie Lietuvą ir rašo straipsnius vietinei spaudai, tuo būdu supažindindami vietinės valdžios atstovus ir visuomenę su Lietuvos byla.

Vokietijoje veikia 7 klubai turi apie 200 narių, kuriuos apjungia Regionalinė Valdyba. Organizacijos tikslas yra atkreipti vokiečių visuomenės dėmesį į Lietuvos reikalus ir išlaikyti tautinę sąmonę lietuvių jaunijoje kartoje. Klubai ypač stengiasi padėti Vasario 16 gimnazijai, finansiniai ir moraliai remdami jos iš toli suvažiavusius mokinius, atostogų metu juos apgy-



Lietuvių Moterų Klubų Federacija mini savo veiklos 35 metų sukaktį. Pirm. M. Noreikienė (stovi vidury) lankydama klubus Vokietijoje, Vasario 16 gimnazijoje buvo susitikusi su regionalinės valdybos pirm. E. Luciene (stovi trečia iš kairės) ir Romuvos klubo narėmis su pirm. V. Sabiene (klūpo pirmoji iš dešinės).

vendindami lietuvių šeimoje ir t.t. Gimnazijos ūkio vedėja Eugenija Lucienė yra LMKF Vokietijos regionalinės valdybos pirmininkė. Klubai reguliariai rengia lietuviškas Kūčias, Kalėdų eglutes, Motinos dienos minėjimus, lanko mūsų ligonius ir senelius bei rūpinasi lietuvių kapais.

Klubai yra MKF šaknys ir gyvybė. Vietovėse, kur nėra užtenkamo skaičiaus narių, Federacija turi kelias atstoves Pietų Amerikoje ir Vakarų Europoje. Londono Lietuvių Moterų Sambūris ir Sydney Lietuvių Moterų Socialinės Globos Draugija (Australijoje) yra LMKF narės.

LMKF Federacija apjungia visus šiuos vienetus bendro uždavinio vykdymui — išlaikyti Lietuvos bylą gyvą tarptautiniame forume. To siekiama nuolatiniu laiškų rašymu laisvojo pasaulio kraštų valdžios atstovams ir įstatymų leidėjams bei dalyvavimu tarptautinėse moterų organizacijose. Pastaraisiais metais LMKF ypač daug dėmesio skyrė mūsų sąžinės kalinių Sovietų vergijoje reikalams. Tuo tikslu 1978 m. buvo įkurtas Federacijos Žmogaus Teisių Komitetas, veikiantis Philadelphiaje.

LMKF atidžiai seka politinius įvykius, liečiančius pavergtos Lietuvos reikalus. Per 35 gyvavimo metų organizacija ir pavienės jos narės yra pasiuntusios šimtus protesto aiškų, memorandumų bei peticijų Amerikos prezidentam, kongresui, valstybės departamentui, Jungtinėm Tautom ir Amerikos spaudai įvairiomis Lietuvos bylą liečiančiomis progomis. Per eilę metų susirinko storos bylos įvairių atsakymų į šiuos Federacijos raštus.

LMKF yra pilnateisė General Federation of Women's Clubs narė. Ši tarptautinė moterų organizacija, turinti apie 12 milijonų narių, mums yra svarbus

forumas garsinti pavergtos Lietuvos reikalus ir stiprus užnugaris, beldžiantis į laisvojo pasaulio, o ypač Amerikos pareigūnų duris. Kiekvienais metais LMKF siunčia savo atstoves į GFWC suvažiavimus, kur jos turi progos viešai kalbėti apie pavergtos Lietuvos būklę, išdalinti informacinę literatūrą ir per asmeniškų kontaktus laimėti mūsų pavergtam kraštui draugų, pritariantį ir remiantį mūsų pastangas kovojant už Lietuvos reikalus.

LMKF istorija ir veikla yra tampriai susijusi su Pabaltijo Moterų Taryba, kurios tikslas yra vieningai kovoti už Pabaltijo kraštų išlaisvinimą ir puoselėti tradicinę trijų Baltijos tautų draugystę. PMT sudaro trys delegacijos, atstovaujančios kiekvienos tautos moterų organizacijų sąjungai. Tarybai pirmininkauja, pamečiui pasikeisdamos, kiekvienos delegacijos pirmininkė. LMKF savo delegacijos pirmininke skiria vieną iš centra valdybos narių, kuri savo nuožiūra pasirenka atstoves savo kadencijos metui.

LMK Federaciją šiame krašte atkūrė Laisvosios Lietuvos gyvenime pirmavusios moterų veikėjos. Jos davė šiai organizacijai statutą, gaires ir veikimo stilių. Deja, tų moterų jau maža belikę gyvųjų tarpe. Dauguma Federacijos valdyboje ir klubuose dirbančių moterų yra senųjų mūsų veikėjų įkvėpta ir išugdyta karta, praleidusi savo jaunystę Nepriklausomoje Lietuvoje ir į šį kraštą atvykusi pačiame gyvenimo pajėgume. Deja, ir šių moterų energiją laikas nejučiomis ima pakirsti. Ateity planuodama, LMKF nori įtraukti į Federacijos vadybą ir klubus jaunesnės kartos moteris, išaugusias jau šiame krašte. Nors savo problemomis jos skiriasi nuo ankstyvesnės kartos

moterų, išėjusių emigracijos kelią, jos dar išaugintos savo tėvų pagal lietuviškąją gyvenimo filosofiją, kur pagrindinis gyvenimo dėsniš nėra vien asmeniškos laimės ir gerbūvio siekimas, bet pareigų savo šeimai ir savo tautai išpildymas. Toji sąmoningų moterų jaunesnioji karta iki šiol koncentravo savo energiją į vaikų lietuvišką auklėjimą, darbą lituanistinėse mokyklose ir jaunimo organizacijose. Daugelio šių moterų didžiausias gyvenimo uždavinys jau atliktas: vaikai baigia mokslus, šeimos lizdas pamažu tuštėja. Šiandien LMKF tikisi sulaukti tautos iš šių pajėgių lietuvių moterų.

Organizaciniame gyvenime, taip kaip ir sveikoje šeimoje, turi sutilti kelios kartos, viena kitą mylėdamos, gerbdamos ir suprasdamos. Mūsų yra labai maža, palyginus su darbu, kurį reikia tęsti. Lietuvės moterys, sulaukusios vidurinio ar vyresnio amžiaus, negali sau leisti prabangos koncentruotis vien į savo privatų gyvenimą. Stovint už organizuoto gyvenimo ribų, vienvietėje savo egzistenciją pilnai įprasminanti tegali tikrai išskirtino talento žmonės. Daugumas mūsų savo mažesnius gabumus galime išugdyti ir panaudoti tikrai susispietę į grupes, kur ir menkų pastangų suma gali tapti galinga ir naudinga mūsų visuomenei ir mūsų pavergtam kraštui.

LMKF kviečia lietuves moteris jungtis į šį didžiulį moterų sambūrių tinklą, kurio pagrindinis tikslas yra vieningai veikti šalia vyrų ir mišrių organizacijų mūsų krašto lasivimo darbe šiuo metu, kai su organizuotu moterų balsu vis labiau skaitomasi laisvajame pasaulyje.

Salomėja Valiukienė

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

PUIKIAUSIUS KAILIUS RASITE



Chicagoje pas vienintelį lietuvių kailininką

NORMANĄ BURŠTEINĄ

185 N. WABASH AVE. CHICAGO, ILL. 60601

Tel. krautuvės (312) 263-5826; namų (312) 677-8489.

DETROITO LIETUVIAI

Antanas Grinius

BENDROS KŪČIOS

Detroite tapo jau tradicija, kad švyturio jūrų šaulių kuopa kiekvienais metais surengia bendras kūčias.

Šiais metais Kūčių vakarienė buvo gruodžio 24 d. šv. Antano parapijos salėje. Stalai buvo padengti baltomis staltiesėmis, salės kampe mirgėjo papuošta Kalėdų eglutė. Atvykus pasveikino ir apie Kūčias papasakojo kuopos pirmininkas Bronius Valiukėnas. Maldą sukalbėjo ir kūčių valgius palaimino kuopos kapelionas kun. K. Simaitis.

Žuvusiems dėl Lietuvos laisvės partizanams, šauliams, kariams ir į Sibirą ištremtiems prisiminti kun. K. Simaitis ir kuopos garbės šaulys Vincas Rinkevičius uždegė ant stalo stovinčią žvakę.

Kuopos moterų sekcijos vadovė Angelė Bukšnienė ir jos talkininkės kūčioms turėjo prigaminusios įvairių valgių. Parengimų vadovas Petras Bukšnis visus pavaišino skaniu vynu, Antano Vaitėno daržo vynuogių gaminy ir dovana.

Kūčias pavalgius, kun. K. Simaitis papasakojo apie Kūčias ir jų reikšmę. Šaulė Vilija Telyčėnaitė paskaitė eilėraštį "Prie Kūčių stalo". Šv. Antano parapijos aukų rinkėjų pirmininkas J. Kinčius pasveikino ir žodį tarė parapijos aukų rinkėjų vardu. Didžiausia šių Kūčių iniciatorė ir vyriausia šeimnininkė moterų vadovė A. Bukšnienė sveikindama prisiminė Lietuvoje švenčiamas Kūčias į kurias visi

stengdavosi parvykti į namus ir jas atšvesti šeimose. Tam Kūčių momentui ji paskaitė B. Brazdžionio eilėraštį "Nameliai mano brangūs". Padėjojo talkininkėms, kurios jai padėjo paruošti šias Kūčias: St. Paulikienei, Gr. Valiukėnienėi, St. Visčienėi, N. Sližienei, O. Kaselienei, Ur. Vitienei, J. Maršolkevičienėi, Vl. Šiuškienei ir visoms kitoms. Kūčiose dalyvavo 50 žmonių. Atvykusieji buvo patenkinti, nes po kūčių kiek palaukę vyko į bažnyčią ir dalyvavo berniųjų mišiose, kur gražiai giedojo muz. St. Sližio vadovaujamas parapijos choras ir solistė Birutė Januškienė.

Tenka pagirti švyturio kuopos valdybą ir veiklą jos pirmininką Bronių Valiukėną ir moterų vadovę Angelę Bukšnienę, kurie mums tas Kūčias surengė.

RENGINYS DAINAVAI PAREMTI

Baigus Dainavoje stovyklavimą, nežinomi asmenys, perlipę užrakintus stovyklos vartus, pastatuose išplėšė spynas ir padarė daug nuostolių. Sugadino turto ir užteršė patalpas. Tvarka atstatyta, tačiau reikia užgydyti vandalizmo žaizdas.

Dainavos jaunimo stovyklos administracija, norėdama palengvinti stovyklos išlaikymo našą 1983 m. sausio 16 d. Dievo Apvaizdos parapijos kultūros centre rengia gegužinę po stogų. Įėjimas visiems nemokamas. Bus galima pasivaikinti lietuvišku maistu, išmėginti laimę ir įsigyti Dai-



Superior Savings

ASSOCIATION

MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ SANTAUPŲ INDĖLIUS

Kiekviena santaupų sąskaita apdrausta iki
\$ 100,000.00

NAUJAS PATARNAVIMAS ATIDARYKITE SUPERIOR SAVINGS ČEKIŲ SĄSKAITĄ

Operacijos atliekamos be jokio mokesčio

Už įnašus mokame 5 1/4% palūkanų

PASKOLOS NAMAM IR STATYBAI ATLIKITE VISAS FINANSINES OPERACIJAS

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS:

Kasdien nuo 9:30 iki 4:00, penktadieniais 9:30 iki 6:00,
šeštadieniais 9:30 iki 2:30, pirmadieniais uždaryta.



MATAS & TURNER REALTY

501 E. 185 ST., EUCLID, OHIO 44119
486-2530

RITA MATAS — G.R.I. — BROKER

DALIA KASULAITIS
ALGIS MATAS
DALIA ŠIRVAITIS
PETRAS MATAS
ANTANAS KALVAITIS
PATRICIA SAJOVEC
JONAS DUNDURAS
VYTAS MATAS — teisinis patarėjas



JEI JUMS REIKIA UŽDENGTI STOGĄ, PATAISYTI AR PASALINTI VARVĖJIMĄ, KREIPKITĖS Į

LATVIAN ROOFING

Cleveland telef. (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SAŽININGAI.

Dengiame stogus apartamentams, Hot roofs. Tvarkome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius. dedame po stogu kablus kontroliavimui ledo užsikimšimo. Taip pat atliekam dailidės darbus.

MARTINS ir GUNARS KAULINS

Lakewood, Ohio

navos atvirukų, leidinių ir lipinukų automobiliams. Dovanų paskirstymui reikalingi fantai. Dovanas fantams galima įteikti: Stepui Smalinskui, Viktorui Veselkai, Ernai Garliauskienei ir Albinui Andriušaičiui



NAUJOS KNYGOS

"GYVENIMO
SŪKURIUOSE"

Lietuvos kariuomenės pulkininko Karašos atsiminimai "Gyvenimo sūkuriuose" jau išleisti ir galima įsigyti žemiau nurodytu adresu.

Šalia autobiografinių bruožų bei gausiai nuotykingų atsiminimų, knygos turinys gilinasi lietuvių padėtimi po II Pasaulinio karo Europoje ir prieškariniu gyvenimu Lietuvos nepriklausomybės laikais. Ypačiai smulkus lietuviško kaimo papročių, išdėstimo ir veiklos apibūdinimas užpildo net visą pirmąją knygos dalį. Taip pat aprašomi bolševikų revoliucijos pergyvenimai ne tik Europoje, bet ir tolimo Sibiro plotuose kur autorius buvo

aplinkybių nublokštas caro kariuomenės tarnyboje, pirmo pasaulinio karo metu. Vėliau tarnavo Lietuvos kariuomenėje kur pašventęs savo jėgas tautos gerovei ir laimingesnei jos atečiai, su ypatinga meile mokė ir auklėjo Lietuvos jaunuolius kariuomenės ir šaulių eilėse. Todėl sunkiai išgyveno nepriklausomybės netekimą, kuris nutraukė jo kūrybinį darbą ir išplėšė į tautos ateitį sudėtas viltis. Išskyrus nepriklausomybės metus, autorius, kaip ir daug tos kartos lietuvių, visą savistovų gyvenimą praleido persekiojimų, vargų, pavojų ir pergyvenimų lydimas. Vėlesnios kartos lietuviams — ypač jaunimui — tokia gyvenimo eiga gal sunkiai suvokiama. Tuom ši nauja knyga ir bus vertinga į papildydama jos autoriaus kartos nedidelį, bet mums brangų, raštų kiekį.

Išleido Devenų Kultūrinis Fondas. Spausdinta Morkūno spaustuvėje, Chicagoje. Knyga 425 puslapių, įrišta kietuose viršeliuose ir apščiaili iliustruota fotografijom ir braižiniais. Kaina \$12.00, persiuntimas \$1.00 JAV ir kitur.

Užsisakyti pas: A. Karašą, 2301 Mountain Road, Joppa, Md. 21085.

Čekius ir perlaidas rašyti A. Karašą vardu. (Sk.)

• PERKANT IR PARODUODANT NAMUS prašome kreiptis į ČIPKUS REALTY, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

CLEVELANDO PARENGIMAI

• VASARIO 12 D., 6:30 v. — Lietuvos laisvės vigilija. Rengia Dievo Motinos parapija.

• VASARIO 12 D. Pilėnų tunto blynų balius.

• VASARIO 13 D. Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjimas. Rengia Amerikos Lietuvių Taryba.

• VASARIO 19 D. Jaunųjų talentų muzikos konkursas. Rengia LB Kultūros taryba Dievo Motinos parapijos auditorijoje.

• VASARIO 20 D. Neringos skaučių tunto vėliavos šventinimas.

• VASARIO 27 D., 4 val — Koncertas dalyvaujant sol. Al-donai Stempužienei ir kanklių solistei Mirgai Bankaitytei Dievo Motinos parapijos auditorijoje. Rengia Dievo Motinos parapija.

• KOVO 6 D. Dirvos koncertas Dievo Motinos parapijos auditorijoje.

CLEVELANDE ir apylinkėse



KALĖDŲ DOVANA CLEVELANDO LIETUVIAMS

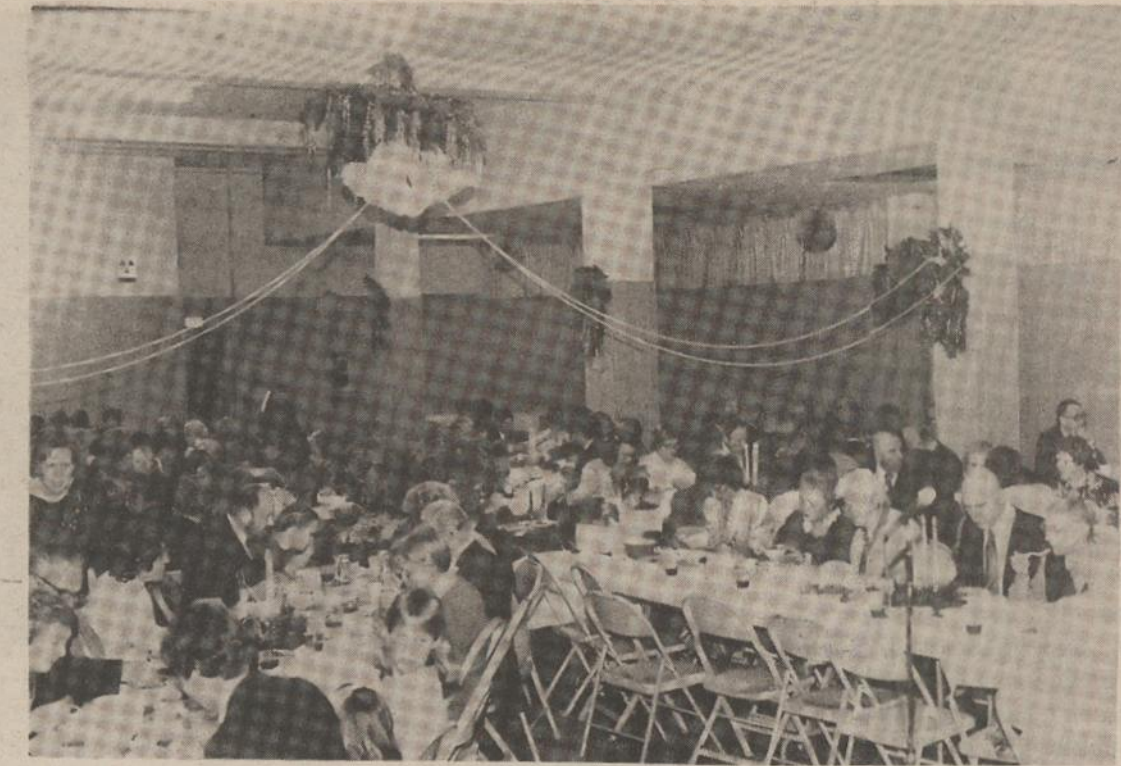
Pagal įsigalėjusį paprotį, Kalėdų dovanų laukia ir tikisi visi, mažiau ar daugiau jų užsitarnavę. Tačiau retai tepasitaiko, kad netikėta dovana pasiekia didelę grupę lietuvių, taip reikalingų dėmesio savo grupės interesams, o per tai, ir visam lietuviško reikalo populiarinimui.

Kai prieš keletą savaičių Šv. Jurgio parapijos susirinkime buvo iškelta mintis surengti bendras Kūčias, parapijiečiai tai minčiai entuziastingai pritarė ir vienas balsas išrinko Jadvygą Budrienę bendrų Kūčių organizatore. Energingas ir darbštus parapijos komiteto pirmininkas Algirdas Kasulaitis, parapijos administratorius kun. Juozas Bacevičius ir visi parapijiečiai pasižadėjo šiam reikalui dirbti, jį propaguoti ir remti. Jadvyga Budrienė ir jos sudaryta speciali darbo komisija iš Lionginos Nagevičienės, Bronės Tarutienės ir Eufrozinos Gausienės, visą vaišių paruošimo našta pasiėmė ant savo pečių, sąžiningai ištisomis dienomis iki vėlyvos nakties gamindamos tradicinius patiekalus, talkininkaujant eilei parapijiečių. Salės dekoravimu rūpinosi Stefanija Radzevičiūtė, originaliai išdėsčiusi stalus, kad nebuvo

nei vietos "garbingos" ar "menkos" vietos, stalus sustatant saulės spindulių forma, centre paliekant vieną apvalų stalą su kalėdinėmis gėlėmis ir trispalviais kaspinais.

Pradėjus į salę rinktis svečiams, esančių dideliame nustebimui pasirodė visų trijų Clevelando televizijos stočių reporteriai ir kameros. Buvo daromi pasikalbėjimai su atskirais mūsų visuomenės atstovais, buvo filmuojamas plotkelės pasidalinimas, papuošti stalai su mūsų tradiciniais valgiais, ir t.t. Ypatingas dėmesys buvo skiriamas Clevelando dioclezijos vyskupui James E. Lyke atvykimui, kuris savo paprastumu, mielu elgesiu ir natūralia laikysena iš karto tapo lietuviškos šventės ir šeimos nariu.

Vilija Nasvytytė, vakaro ceremonijų meistrė, puikiai paruošto trumpo teksto pagalba garbingą svečią supažindino su lietuviškų Kūčių tradicijų reikšme ir plotkelės pasidalinimo ceremonijos simbolika. Užgesinus šviesas, jaunieji parapijos atstovai, Algis Kasulaitis ir Rimas Balašaitis, skaitydami anglų ir lietuvių kalbomis atitinkamus tekstus, uždegė dvi žvakes ant centrinio stalo jas skir-



Kūčių dalyviai Šv. Jurgio parapijoje Clevelande.

J. Garlos nuotr.

dami mirusiųjų artimųjų ir visame pasaulyje, laisvame ir nelaisvame, išsiblaškusių lietuvių atminimui. Plotkelės pasidalinimo metu sujudo visa salė, sveikinant pažįstamus ir draugus, ir linkint visokeriopos laimės ir džiaugsmo, neaplenkiant dar salėje besimaišančių televizijos reporterių, kurie visi mokėjo lietuviškai pasisveikinti žodžiai "Linksmų šventų Kalėdų".

Užkandus, jaunimas padeklamavo tam vakarui specialiai sukurtus eilėraščius (Kristina Kasulaitytė ir trys maži Alšėnai). Į pabaigą garbingą svečią lietuviško pakelės kryžiaus paveikslu visų parapijiečių vardu apdovanojo pirmininkas A. Kasulaitis. Vyskupo jautrus ir įspūdingas padėkos bei sveikinimo žodis atitiko vakaro nuotaiką. Po vakarienės buvo pademonstruotas šiaudų traukimas ir jaunimo nešiojamų laimės burtų dalinimas, kurie sukėlė daug gardaus juoko ir kalbų.

Besartinant vienuoliktai valandai, kun. Bacevičius

pasiūlė programos dalyviams ir organizatoriams pasinaudoti klebonijoje esančiais dviem televizijos aparatais, kad galima būtų pažiūrėti, kaip televizijoje buvo parodytos mūsų Kūčios. Dideliame visų nustebime, Kalėdų švenčių dėmesys lietuviams buvo išskirtinas. Viename kanale buvo rodomos Kalėdų apeigos Vatikane, po to Mišios Betliejuje ir Šv. Jurgio parapijos Kūčios su tinkamais ir tiksliais komentarais, įtraukiant į pokalbius ir pavienius Kūčių svečius. Kitame kanale buvo parodytas taip pat Vatikanas, Šv. Jono katedra ir... Šv. Jurgio Kūčios. Neteko spėti pamatyti, kaip viskas atrodė trečiame kanale. Tai buvo didelė staigmena lietuviams, nes iki šiol dar tiek dėmesio nebuvo gauta nei jokia proga, o jei ir parodydavo kurį nors lietuvių gyvenimo įvykį, tai tik vos keletos sekundžių nuotrauka ir ne visada tiksliais komentarais.

Šv. Jurgio parapijos choras, vadovaujamas Ryto Babicko, vargonais palydimas Jūros Blynaitės, su soliste Irena Grigaliūnaite, davė pusės valandos žavų religinės muzikos koncertą, kurio klausėsi gausus būrys parapijiečių ir svečių. Iškilmingos vidurnakčio Bernelių Mišios žavėjo visus,

nes buvo giedamos lotyniškai, tuo ne tik vyresniai kartai sukeliant pakilią nuotaiką, bet ir imponuojant jaunesiems, kurių ši kartą buvo beveik trečdalis bažnyčios. Mišias atnšavo vyskupas James F. Lyke, asistuojamas kun. Bacevičiaus ir kun. Wright. Skaitymus anglų ir lietuvių kalbomis atliko Paulius Alšėnas. Po pamaldų, nuskambėjus pasakutiniams "Linksmos giesmės" žodžiams, pamaldų dalyviai nusileido į parapijos salę, kurioje ir vėl vyravo pavyzdinga, palaikyta darbščiųjų komisijos ponių. Visų dideliame nustebime, karšta kava ir saldumynai buvo pasiūlyti kaip Kalėdų ryto malonus priedas. Svečiai ilgai nesiskirstė, sveikindamiesi ir šnekučiuodami bei su į pamaldas atvykusiais komentuodami netikėtai televizijoje matytas Šv. Jurgio parapijos Kūčias.

Aurelija Balašaitienė

• **PARIA prekybos namuose**, 7A E. 185 Street, Clevelande, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų maisto produktų, įvairių skanumynų, lietuviškos juodos duonos, o dovanų skyriuje yra gintaro, plokštelių, audinių, knygų ir lietuviškų sveikinimo kortelių. Prašome atsilankyti. Telefonas 531-6720.



AMBER STUDIOS, Inc.

505 East 185 Street,
CLEVELAND, Ohio 44119

Tel. (216) 531-3500

Galerija atidaryta kiekvieną dieną, išskyrus trečiadienius

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga



Della E., William J. Sr.,
William J. Jakubs Jr. ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsina, teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

DIRVA

JACKAUS SONDOS PAGERBIMAS

Sukakties rengimo komitetas maloniai kviečia atsilankyti į nusipelnusio mūsų spaudos darbuotojo ir visuomenininko Jackaus Sondas 90 metų amžiaus sukakties minėjimą, kuris įvyks 1983 m. sausio 15 d. (šeštadienį) 6 v. v. A. L. Tautinės Sąjungos namuose, 484 E. 4th Street, So. Bostone.

Programoje: rašytojo Antano Gustaičio žodis apie jubilatą, VLIKO atstovo inž. Jurgio Valaičio ir kitų sveikinimai, vaišės.

EUROPOS LIETUVISKŲJŲ STUDIJŲ SAVAITĖ

Įvyks š. m. liepos 24-31 d. d. Vokietijoje, Augsburgėje, Kappelberg 1, Haus St. Ulrich akademijoje.

Paskaitas skaitys: dr. K. Almenas, prof. dr. V. Biečiauskas, dr. K. Čeginskas, dr. A. Gerutis, kun. dr. F. Jucevičius, Br. Kviklys, prof. dr. R. Lampsatyte-Kollars, V. Natkevičius, kun. A. Rubikas, prof. dr. A. Štromas, prof. dr. S. Vardys.

Bus paminėtos sukaktys: "Aušros" 100 m., Važganto mirties 50 m. ir Dariaus Girėno skrydžio 50 m.

Tuo pačiu metu vyks Europos Liet. Bendruomenės vadovų posėdžiai ir kitų organizacijų susirinkimai. Numatomas pranešimas iš V-jo Jaunimo Kongreso.

Literatūros vakare savo poeziją skaitys (su intermedijom ir komentarais) Bernardas Brazdžionis. Koncertuos solistė Lilija Šukytė, akompanuojant Raminai Lampsatytei. Tėvynės valandėlę praves Eglė Juodvalkė. Du popiečius vyks ekskursijos į Bavarijos pilis ir Muencheno muziejus.

Bus žibunto Mikšio grafikos paroda, Br. Kviklio paruošta "Draudžiamosios lietuvių spaudos" Lietuvoje bei užsienyje (1865-1983) — "Aušros" šimtmečiui paminėti — paroda.

Jubiliejinę studijų savaitę moderuos: dr. K. J. Če-

ginskas, V. Natkevičius, dr. J. Norkaitis. Savaitės kape-lionas — kun. dr. J. Jūraitis.

"Haus St. Ulrich" patalpose yra, su visais patogumais, 50 kambarių, vienam ir 12 dviem. Po namais yra didžiulis baseinas, garažai, laisvalaikio kambariai.

Pragyvenimas dienai kainuos 50 DM, nedirbančiam jaunimui bus daroma nuolaida. Trumpalaikiams dalyviams bus užsakyti kambariai gretimuose viešbučiuose, o valgyti galės su visais dalyviais.

Registruotis — pas Ali-ną Griniene šiuo adresu: A. Grinius, Diamanstr. 7, 8000 Muenchen 50. Telef. 089-1504471, įmokant reg. mokestį — 50 DM (jaunimui — 20 DM) į stud. savaitės sąskaitą: Litauische Studienwoche Konto — Nr. 8.9340.02, Volksbank Kr. Bergstr, BLZ 509.914.00, 6840 Lampertheim.

DIRVOS RĖMĖJAI

Atsiliepdami į mūsų prašymą, savo auka Dirvą parėmė šie skaitytojai:

K. Česna, Worcester	8.00
J. Velička, Cleveland	7.00
E. Mikužiūtė, Chicago	20.00
S. Balys, Grand Rapids	8.00
B. Dundulis, Chicago	5.00
S. Kvečas, Santa Monica	10.00
A. Milunas, Downers Grove	3.00
A. Maskoliūnas, Santa Monica	13.00
D. Senikienė, Montecillo	33.00
S. Balsys, Jacksonville Beach	10.00
A. Pimpė, Chicago	20.00
R. Rūkštelė, Ann Arbor	25.00
V. Janušonis, Dousman	3.00
J. Juozaitis, Juno Beach	3.00
S. Raštikis, Los Angeles	3.00
E. Liaukus, Wethersfield	5.00
K. Tuskenis, W. Palm Beach	10.00
K. Tamošiūnas, Parma	3.00
B. Žiugžda, Cleveland	10.00
A. Kalvaitis, Ormond Beach	8.00
J. Žemaitis, Amsterdam	3.00
P. Vėbra, Chicago	10.00
K. Bačasuskas, Woodhaven	8.00
P. Indreika, Pacifica	3.00
J. Jackūnas, Paterson	3.00
J. Paltarokas, Chicago	8.00
Dr. A. Glevėckas, Chicago	3.00
J. Užupis, Chicago	3.00
S. Pročkys, Chicago	13.00



Ingrida Bublienė, Pasaulio Lietuvių Dienų kultūrinės programos komiteto pirmininkė, lankydamosi Los Angeles, buvo susitikusi su dr. E. Jarašūnu ir dr. A. Kliore.

B. Budriūno nuotr.

O. Elerts, Chicago	3.00
Dr. P. Budininkas, Cicero	25.00
V. Olienė, Wheeling	10.00
K. Damijonaitis, Deerfield Beach	5.00
S. Berkiel, Antioch	5.00
S. Velbasis, St. Petersburg	8.00
Lietuvių Katalikų Mokslo Akademija	25.00
J. Matulevičius, Worcester	10.00
E. Krygerienė, Missouri City	5.00
X. Y., Cleveland	50.00
E. Meilus, Shrewsbury	8.00
J. Kartanas, Omaha	3.00
Z. Dučmanas, Wickliffe	3.00
V. Stadalnikas, Los Angeles	8.00
J. Graužinis, Chicago	13.00
A. Bimbiris, Los Angeles	13.00
D. Valiukėnas, Brockton	3.00
St. Pangonis, Omaha	8.00
D. Averka, Dorchester	3.00
V. Bakūnas, Willowick	8.00
A. Gilvydis, Evergreen Park	8.00
K. Karalis, Cleveland	3.00
M. Skirpstas, Willowick	3.00
J. Leščinskas, Detroit	6.00
St. Jurjonas, Chicago	10.00
V. Tamulis, Euclid	3.00
J. Dačys, Norwood	25.00
A. Zikas, Canton	3.00
P. Mičiulis, Gulfport	3.00
F. Klimaitis, Cleveland	8.00
J. Gelaziūsis, Chicago	10.00
Dr. D. Degėsys, Cleveland	50.00
P. Bačiulis, Australija	3.00
J. Jurgelis, Cleveland	3.00
VI. Blinstrubas, Cleveland	25.00
O. Merkienė, Boston	8.00
A. Plioplys, Toronto	8.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

LAKE WORTH

ATIDARYTAS LIETUVIŲ MUZIEJUS

Lietuvių muziejaus atidarymas Lake Worth'e įvyko gruodžio 5 d. Sen. Citi-zen patalpose. Svečių susirinko apie 200 iš kaimyninių kolonijų ir iš tolimesnės šiaurės.

Muziejaus atidarymo programa, anglų kalboje pravedė C. Tuskenis. Pasveikinęs susirinkusius, pakvietė prie garbės stalo Lake Worth miesto merę Betty Cortese, komisijonierius: Honey Duncan, David Hinsa ir Ron Exline. Miesto muziejaus kuratorių Helen

Vogt Greene, kun. Vytautą Piktūrą ir sol. Oną Blandytę-Jemeikienę. Prieš pradėdant programą O. Jemeikienė sugiedojo Amerikos ir Lietuvos himnus (pitarant publikai), o kun. V. Piktūrą perskaitė invokaciją. Po to inž. C. Tuskenis nušvietė Lietuvių Muziejaus steigimo tikslą ir pakvietė miesto merę Betty Cortese perskaityti proklamaciją.

Užbaigus atidarymo programą, svečiai susirinko miesto muziejuje, kur lietuvių pasitiko kuratorius su paruošta kavute ir pyragais.

Lietuvių skyrius miesto muziejuje įrengtas turinčiai ir meniškai. Pagal eksponatų išdėstymą galima paskirstyti į du pagrindinius skyrius. Viena skyriuje ant sienos iškabinti paveikslai vaizduoja Lietuvos istoriją pradedant Mindaugo karūnavimu ir baigiant trėmimais į Sibirą.

Antrą skyrių sudaro eksponatai patalpinti stiklinėje spintoje, kurioje yra A. Tamošaitienės apdaryta lėlė Zanavykė. Šalia padėta iš šiaudelių labai meniškai padaryta koplytėlė, toliau Sibiro tremtinių padaryta iš šiaudelių Aušros Vartų Madona ir sienelė uždengta lininiu tautišku rankšluosčiu su įrašu "LIETUVA". Spintoje išstatyta "Vargo mokykla", Motina (lėlė) apdaryta senoviniais rūbais sėdi prie ratelio (miniatiurinis ratelis atvežtas iš Lietuvos 1930 m.). Šalia motinos sėdi mergaitė su elementoriumi rankose, o kitoje pusėje ratelio stovi berniukas ir klausosi pamokos. Spaudos draudimo laikotarpis vaizduojamas medinė knygnešio statulėlė. Kiek giliau stovi kryžkelės koplytėlė, padaryta Augsburgėje

1950 m. Matomi ūkininko trobėsiai ir ant galutinės sienelės pakabintas lininis rankšluostis ir dailininko Žmuidzino paveikslėlis "Vizija".

Gintaro išdirbinių ir natūralių gabalų kolekcija gana didelė ir įvairi. Taip pat išdėstyti velykiniai margučiai. Apatinėse lentynose išdėstytos tautinės juostos, kaklaraiščiai Lietuvos popieriniai pinigai ir pašto ženklai.

The Lake Worth Herald gruodžio 9 d. gražiai aprašė Lietuvių Muziejaus aukštą standartą ir įdėjo nuotrauką.

Amerikiečių susidomavimas muziejumi nemažas. Pagal muziejaus svečių knygą lankytojų padidėjo apie 30%. Džiaugiamės, kad Lietuvių Muziejus garsina Lietuvos vardą plačiai Amerikos visuomenei.

Lietuvių Muziejus bus tobulinamas ir plečiamas ateityje, jeigu visuomenė ir organizacijos pagelbės.

Informacijas muziejaus reikalu teikia C. Tuskenis, 140 Summa St., West Palm Beach, Fla. 33405, telef. 586-5785.

K. Šaltinis

LIETUVIAI — NEPRALEISKITE PROGOS

Daytona Beach, Floridoje, lietuvių korporacija Lithona, Inc. siūlo jums mūrinius townhausus. Du miegamieji. Dvi ir pusė vonios. Patogūs. Ideali vieta. 3750 So. Atlantic Ave. Kitoje gatvės pusėje Atlanto vandenynas. Gražus paplūdimys, žuvalimas, autobusų susisiekimas. Graži gyvenvietė. Jau 11 lietuvių čia įsigijo nuosavybes. Perkančioms dabar grynais ypatinčiai didelė nuolaida. Nedelskite. Rimtai pirkti manantieji prašomi kreiptis telefonu (904) 258-1330 Harris Lapins. Arba rašyti: Povilas Bložis, 122 Dundee Rd., Daytona Beach, Florida 32018. (48-1)



• OHIO AUTO BODY, savininkas Jonas Švarcas, 35571 Vine St., Eastlake, Ohio 44094, sąžiningai ir gražiai atlieka visus automobilių taisymo darbus. Iš nelaimės vietos pašaukius, automobilį atitempia į savo dirbtuves ir greitai pataiso. Skambinkite tel. (216) 942-8038 ir viskas bus sutvarkyta.

Mirus mylimai žmonai

A. A.

ONUTEI ZUBAVIČIENEI,

jos skausmo prislėgtą vyrą JONĄ ir gimines širdingai užjaučiame ir kartu liūdime

Alė ir Pranas
Skirmantai
Janė ir Edvardas
Šišai

Glendale, Calif.

Kviečiame įsigyti šiuos leidinius

Lietuvių Enciklopedija 36 tomai	\$366.00
Encyclopedia Lituanica 6 tomai	\$125.00
Vinco Krėvės Raštai 6 tomai	\$32.60
Iš mano atsiminimų — Petras Klimas	\$13.25

Laukiame užsakymų papildomam L. E. tomui.
Užsakymus siųsti: J. Kapočius, P O Box 95, So. Boston, MA 02127
Telef. dieną (617) 268-7730, vakarais (617) 282-2759.